

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Daniela Barbu

Cristiana Ana-Maria Boca

Marcela Claudia Călineci

EDUCAȚIE , CIVICĂ

Clasa a IV-a Semestrul I

Acest manual a fost aprobat prin OMENCȘ nr. 3615/07.04.2016.

Manualul școlar este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 5003/02.12.2014.

116.111 – numărul
de telefon european
de asistență pentru copii

EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro

EDUCAȚIE CIVICĂ. Manual pentru clasa a IV-a – Semestrul I

Editor: dr. Costin DIACONESCU

Referenți științifici: conf. univ. dr. Vasile MOLAN
conf. univ. dr. Doina Olga ȘTEFĂNESCU

Redactor: Aura GÎGĂ

Tehnoredactor: Roxana CIOBANU

Ilustrații: Simona IACOBINI, Gabriel IACOBINI, Cristina TOPUZARU

Copertă: Simona IACOBINI

Coordonator tehnic și IT: Răzvan SOCOLOV

© Copyright CD PRESS 2016

Această lucrare, în format tipărit și electronic, este protejată de legile române și internaționale privind drepturile de autor, drepturile conexe și celelalte drepturi de proprietate intelectuală. Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată ori transmisă, sub nicio formă (electronic, fotocopiare etc.), fără acordul expres al Editurii CD PRESS.

Prima alegere în domeniul produselor și al proiectelor educaționale românești de calitate pentru școală și familie

Inspectoratul Școlar al Județului/Municipiului

Școala/Colegiul/Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

*Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: **nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.**

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BARBU, DANIELA

Educație civică : manual pentru clasa a IV-a / Daniela Barbu, Cristiana Ana-Maria Boca, Marcela Claudia Călineci. - București : CD PRESS, 2016
2 vol.

ISBN 978-606-528-294-0

Partea 1. - 2016. - ISBN 978-606-528-295-7

I. Boca, Cristiana Ana-Maria

II. Călineci, Marcela Claudia

372.832

Editura CD PRESS

București, str. Logofătul Tăutu nr. 67, sector 3, cod 031212

Tel.: 021.337.37.17, 021.337.37.27, 021.337.37.37 Fax: 021.337.37.57

e-mail: office@cdpress.ro • www.cdpress.ro • Editura CD PRESS

Comenzi:

 manuale@cdpress.ro • 021.337.37.37

 www.cdpress.ro

Scanează codul și consultă catalogul complet de titluri al Editurii CD PRESS.

CUPRINS

Unitatea 1 Din nou la școală

- Zbor printre amintiri 10
- Pornim la drum împreună! 12
- **Evaluare inițială** 14
- **Reflectez!** 16

Unitatea 2 Locuri în care mă simt acasă

- Acasă, în localitatea mea 18
- Festivalul tradițiilor locale 20
- Să vorbim despre țara mea! 22
- Simbolurile țării mele 24
- Din dragoste pentru țara mea 26
- România, printre stelele Uniunii Europene 28
- Călătorie printre simbolurile Uniunii Europene 30
- **Recapitulare.** Locuri în care mă simt acasă 32
- **Evaluare** 34
- **Reflectez!** 36

Unitatea 3 Albumul cu drepturi și responsabilități

- Și copiii au drepturi! 38
- Cine îmi apără drepturile? 40
- Am drepturi și responsabilități! 42
- **Recapitulare.** Albumul cu drepturi și responsabilități 44
- **Evaluare** 46
- **Reflectez!** 48

PROIECTE

- „Aducem culoare în comunitatea noastră!” 50
- „Dăruim zâmbete!” 52
- **Reflectez!** 54

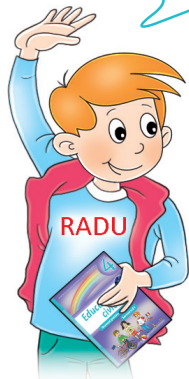
ATELIERUL DE LECTURĂ INFO +

- Călătorie într-un sat, de Claudia Groza 56
- Amintiri din copilărie, după Ion Creangă 57
- Noi vrem să ne unim cu țara! de Vasile Poenaru 58
- Țara-ncepe chiar cu mine, de Vasile Poenaru 58
- Dragostea față de țară 59
- Convenția cu privire la drepturile copilului 60
- Drepturile copiilor exprimate în literatură 62
- Altfel de drepturi ale copiilor 63

Despre Educația civică

Salut! Eu sunt Radu!
Sunt elev
în clasa a IV-a.

Bună! Eu sunt Ilinca! Sunt
colega lui Radu și a lui Filip.

Salutare! Numele meu este Filip și,
împună cu cei doi colegi, te vom însoți
într-o frumoasă călătorie de învățare,
care te va ajuta să devii un bun cetățean.

Tu știi
ce înseamnă
să fii un bun
cetățean?

Eu cred că un bun cetățean
împarte cu ceilalți, oferă ajutor,
este sincer, respectă mediul și
pe cei din jurul lui, își cunoaște
drepturile, este responsabil...

În plus, un bun cetățean este
sensibil la problemele celorlalți,
muncește împreună cu ei,
găsește soluții, este dornic să
învețe, face fapte bune...

Exact! Despre aceste lucruri vom învăța
în acest an, la ora de Educație civică.
Am un prieten care a prevenit un mare
incendiu. Iarba uscată din grădină luase
foc din cauza secetei. Învățase la ora
de Educație civică faptul că, în astfel de
situații, trebuie să sune la 112.

Ați aflat despre familiile care
și-au pierdut toate bunurile în urma
inundațiilor? Colegii fratelui meu au
colectat, la ora de Educație civică,
îmbrăcăminte, rechizite și jucării pe care
le-au donat acelor familii. Nu vă puteți
imagina bucuria de pe chipurile copiilor!

Uneori, un gest mic poate
aduce o bucurie mare! Acum
înțeleg cât de responsabili sunt
colegii noștri din clasa a V-a
care o sprijină și o încurajează
zi de zi pe Oana, colega lor care
se deplasează în scaun cu roțile.

Iată ce competențe vei dobândi în orele de Educație civică!

1. Aplici norme de conduită în viața cotidiană.

- Recunoști locurile de apartenență (locală, națională, europeană) în care te integrezi.
- Identifici elemente relevante pentru apartenența la diferite comunități (locală, națională, europeană).
- Explorezi norme morale care reglementează relațiile cu ceilalți oameni.

2. Manifești deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut.

- Explorezi valori morale care stau la baza relațiilor cu ceilalți oameni.
- Recunoști comportamente moral-civice din viața cotidiană.
- Deosebești comportamentele prosociale de cele antisociale.
- Identifici drepturile universale ale copilului.

3. Cooperezi cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate.

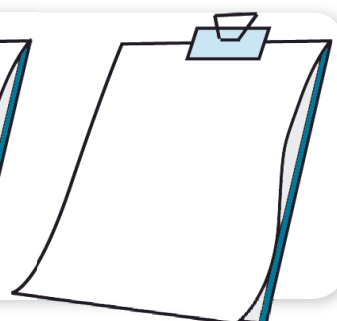
- Relaționezi pozitiv cu ceilalți, în rezolvarea unor sarcini simple de lucru.
- Participi la activități care promovează drepturile universale ale copilului.
- Te implici în proiecte cu valoare moral-civică, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale.

Vă invit la un joc! Haideți să scriem pe o foaie de hârtie cuvinte-cheie care ne vor orienta pașii prin orele de Educație civică.

Scrie și tu împreună cu noi!

Ți-am pregătit o foaie specială!

PREZENTAREA MANUALULUI TIPĂRIT

UNITATEA
5

Imagini sugestive

Observi imagini variate.
Află lucruri noi.

Descoperă!

Descoperi ideile importante
ale lecțiilor prin intermediul
ilustrațiilor, al textelor
și al întrebărilor.

Dicționar

Descoperi cuvinte noi.
Îți îmbogățești vocabularul.

Text

Citești texte diverse pentru
a înțelege mai bine temele
lecțiilor.

Schimbarea începe cu mine!

Descoperă!

1 Citește textele, apoi rezolvă cerințele.

Întâmplări

Pe strada mea La mine pe stradă sunt mulți copii, mai mici și mai mari, în total, cam douăzeci. Violeta, un fel de lideră a grupului, ne-a spus mereu: „Suntem prieteni adevărați! Să ne înțelegem bine, să fim politicoși, să ne respectăm, să ne ajutăm reciproc!” Mesajul Violetei era clar. Dar s-a petrecut ceva... Răzvan a locuit o vreme în străinătate. Acum a revenit în România și locuiește numai cu bunicii. Nouă ne place să jucăm fotbal, fete și băieți, deopotrivă. În timpul meciului, Mara l-a jignit pe Răzvan, strigându-l: „Străinule!”. Nu a lipsit mult și s-au luat la bătaie. Din nefericire, am asistat neputincioși la această scenă. Cum să reacționăm? Cum să intervenim?

În clasa mea În urmă cu o săptămână, în clasa mea s-a petrecut o întâmplare neașteptată. Ionuț, un coleg de clasă, nu-l plăcea pe Matei, deoarece acesta câștigase un premiu la un concurs pe teme ecologice. Ca să-l pună într-o situație nefavorabilă, Ionuț i-a ascuns notițele ultimului proiect, tocmai când Matei și echipa lui intenționau să le depună pentru următorul concurs. Din acest motiv, spre dezamăgirea tuturor copiilor care au muncit la proiect, echipa lui Matei a fost descalficată. Fapta lui Ionuț a fost descoperită și a avut consecințe neplăcute: discuții aprinse, certuri și indignarea întregii echipe. În urma acestor evenimente, pentru că eram prieten cu amândoi, am încercat să găsim o soluție pentru ca astfel de comportamente să nu se mai repete. Am cerut și părerea părinților mei: ce aș putea face în viitor, astfel încât, în clasa mea, să nu mai existe conflicte?

DICȚIONAR

- *calomnie*: afirmație răuvoitoare și neadevărată, spusă în public
- *insultă*: act împotriva demnității persoanei
- *oportunitate*: ocazie, situație favorabilă, condiție prielnică
- *schimbare*: modificare (în bine sau în rău), evoluție, transformare, înlocuire

- Precizează care sunt comportamentele nepotrivite prezentate în cele două întâmplări.
- Propune cel puțin două soluții de schimbare a comportamentelor personajelor.
- Imaginează-ți o lume în care comportamentele pro-sociale sunt predominante. Din această perspectivă, schimbă întâmplările prezentate.
- Spune ce s-ar întâmpla dacă nu ar exista posibilitatea ca oamenii, copii și adulții, să-și schimbe comportamentele.

34

PREZENTAREA MANUALULUI DIGITAL

În plus, pe CD găsești **varianta digitală**
a manualului, completată cu numeroase
activități multimedia de învățare (AMII)!

ACTIVITĂȚI MULTIMEDIA STATICE

Reține!

- ▶ Comportamentele se schimbă cu scopul de a progresa și a deveni mai buni, mai cooperanți, mai civilizați. Schimbarea unui comportament este un proces care are nevoie de timp.
- ▶ Pentru schimbarea comportamentelor este necesar un plan concret de acțiune, care să răspundă la întrebările: *De ce? Ce? Care? Unde? Când? Cine? Cum?*
- ▶ **Comportamentele de cooperare** ajută schimbarea. Tu poți schimba comportamentul unui prieten prin laude, recompense, încurajări, sugestii. De exemplu: fă-i un cadou, invită-l la ziua ta, laudă-l pentru un lucru deosebit, arată-i că este special, cheamă-l în grup, spune-i că ai încredere în el.

Aplică!

- 2 Continuă enunțurile, evidențiind moduri de schimbare a stării de fapt.
 - Ca să nu mai copieze la teste, ar fi bine...
 - Pentru că întotdeauna este aglomerat în autobuz, trebuie ...
 - Spațiile verzi din localitatea mea sunt puține, așa că...
 - Copiii nu fac sport. Oare...
 - Simt o mare supărare, nu am prieteni, deci...
 - Deoarece oamenii nu păstrează străzile curate...
 - Echipamentul din cabinetul medical este învechit, așadar...
 - Dacă aș fi primar o săptămână, aș...
- 3 Realizează, în grup, o listă cu recomandări pentru schimbarea unui comportament antisocial într-unul bun, corect, util comunității.

- 4 Scrie o scrisoare către propria persoană despre ce ți-ar plăcea să schimbi la tine pentru a deveni un bun cetățean.
- 5 **JOC** Participă la un joc de rol alături de un partener din clasă, prin care încerci să-l convingi să-și schimbe comportamentul necivilizat.

Desenează, în grup, un pod pe care să scrii cuvântul SCHIMBARE. Aduagă scurte enunțuri despre beneficiile schimbării unui comportament necivilizat. Aduagă desenul în *Jurnalul civic*.

Calendarul cetățeanului responsabil

Mai

În luna mai a fiecărui an, în ziua de 22, se sărbătorește Ziua Internațională a Biodiversității, iar pe 24 este celebrată Ziua Europeană a Păsărilor și a Parcurilor.

Cum sărbătorești aceste evenimente în școala și în comunitatea ta?

Curiozități

- Activitățile prosociale sunt esențiale pentru bunăstarea personală și a comunității.

la atitudine!

- Dacă nu-ți place comportamentul tău sau al unei persoane cunoscute, cere ajutor pentru a învăța cum să procedezi. Vorbește cu părinții, un cadru didactic sau un consilier/psiholog școlar. În școala ta există un cabinet de consiliere? Care este rolul acestuia?

Vocea copiilor

Afișează, la panoul *Vocea copiilor*, bilete colorate cu recomandări pentru schimbarea comportamentului colegilor agresivi sau violenți.

- Respectă regulamentul școlar!
- Fii împreună cu noi, într-o școală sigură, frumoasă și de încredere!

Info

Descoperă, în fragmentul *Cheia magică*, de Claudia Groza, de la paginile 62-63, soluții pentru schimbarea comportamentelor nedorite.

35

Calendarul cetățeanului responsabil
Marchezi evenimente semnificative pentru tema lecției.

Reține!
Reții principalele idei ale lecției.

Aplică!
Exersezi comportamente civice, prin exerciții variate și prin **JOC**.

Curiozități
Descoperi informații utile, în concordanță cu tema lecției.

la atitudine!
Înveți cum să reacționezi în diferite împrejurări.

Vocea copiilor
Exprimi puncte de vedere despre anumite situații.

Jurnalul civic
Colectezi cele mai valoroase experiențe într-un jurnal.

Info+
Explorezi informații și aplicații suplimentare în paginile de lectură și în manualul digital.

ACTIVITĂȚI MULTIMEDIA INTERACTIVE

ACTIVITĂȚI MULTIMEDIA ANIMATE

PREZENTAREA PROIECTELOR

Pe parcursul fiecărei unități, ai ocazia să participi la diverse evenimente: campanii, serbări, târguri:

- Aducem culoare în comunitatea noastră!
 - Dăruim zâmbete!
 - Responsabili pe internet
- Reciclăm și re folosim, din grijă pentru mediu

Participă alături de colegii tăi! Implică-te! Vei descoperi câte fapte bune poți face și cât de mult poți contribui la dezvoltarea comunității tale. Convinge-i pe ceilalți membri ai comunității să se implice activ în proiectele propuse: profesori, părinți, vecini, consilieri locali, primar etc.

PREZENTAREA JURNALULUI CIVIC AL CLASEI

Jurnalul civic al clasei este un instrument important, care adună, ca într-un album, experiențele trăite de tine și de colegii tăi pe parcursul anului școlar.

Jurnalul poate fi completat de fiecare dată când participi la un eveniment care merită să rămână în amintirea grupului de colegi.

Aduă în **Jurnalul civic al clasei** fotografii, descrierea acestora, idei, recomandări, desene, mesaje, întâmplări sau alte momente speciale din viața clasei tale.

Jurnalul poate fi completat de tine și de colegii tăi, alături de doamna învățătoare/domnul învățător.

Dovedește creativitate în decorarea paginilor și a copertei jurnalului.

DIN NOU LA ȘCOALĂ

Te prezinți așa cum ești tu.

Exersezi comportamentul unui cetățean responsabil.

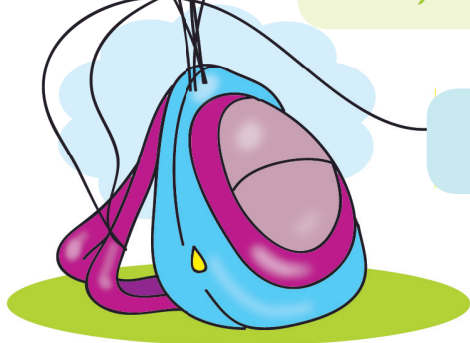
Acorzi atenție nevoilor pe care le au persoanele cu dizabilități.

Exprimi în diverse comportamente trăsături morale pozitive.

Reflectezi asupra Codului de conduită al clasei.

Îți stabilești obiective personale.

Transmiți mesaje pozitive.

Zbor printre amintiri

Îți amintești!

- 1 Prezintă cum ai petrecut vacanța de vară. Folosește în prezentarea ta cuvinte care exprimă:

trei culori

trei
acțiuni

Vacanța
de vară

două
calități

două
nume

- 2 Te-ai schimbat în ultimul an? Completează propriul formular de identitate. Notează în formular cinci elemente care îți dau identitate: nume, calități fizice și morale, data nașterii, prieteni, pasiuni, un simbol, o dorință etc.

- 3 Completează, pentru cinci litere alese de tine, numele și calitățile personajelor îndrăgite din cărți, desene animate sau filme.

- 4 Alege o persoană alături de care ai petrecut mai mult timp pe parcursul clasei a III-a sau în vacanța de vară. Scrie un text, de cel mult zece rânduri, despre trăsăturile morale ale acelei persoane și despre lucrurile bune pe care le-ai învățat de la aceasta.

BUNĂTATE

RESPECT

CURAJ

ÎNCREDERE

MODESTIE

SINCERITATE

- 5 Prezintă trei fapte bune pe care le-ai făcut sau la care ai asistat pe parcursul vacanței de vară. Precizează cine sunt autorii acestor fapte.

- Am donat o parte din jucăriile mele unei familii cu mai mulți copii.
- Am îngrijit și am hrănit o pasăre rănită.

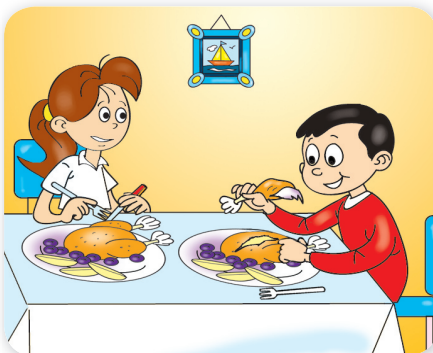

- 6 Prezintă un lucru despre care crezi că te-a reprezentat cel mai bine în vacanța de vară. Scrie câteva detalii despre acesta.

- Din ce este confecționat?
- Este util?
- De ce îți place?
- De ce te reprezintă?
- Cum îl întreții?

- 7 Vacanța a fost prilej de întâlnire cu persoane care au atitudini diferite. Diferențiază, în ilustrațiile următoare, persoanele politicoase de cele care nu se comportă adecvat.

- 8 Formulează cel puțin două recomandări despre ce înseamnă să fi politicos în fiecare dintre situațiile date. Inspiră-te atât din propria experiență, cât și din sfaturile primite de la persoanele pe care le admiri.

acasă

pe
stradă

la
cinematograf

în grupul
de prieteni

în excursie

la bunici

la
masă

în
vizită

Pornim la drum împreună!

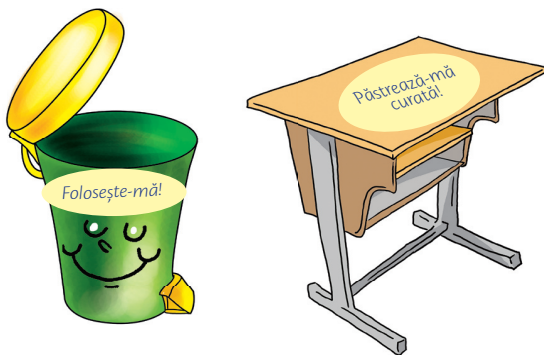
Îți amintești!

1 Anul trecut ai descoperit că oamenii sunt diferiți din multe puncte de vedere, inclusiv în ceea ce privește modalitatea de deplasare. Ce adaptări pentru persoanele cu dizabilități ai identificat în școală sau în vecinătatea ei?

- rampă de acces în școală
 - semafoare cu semnale sonore
 - toalete speciale
 - biblioteca amplasată la parter
 - altele (Numește-le!)
- S-a schimbat ceva în cursul verii?
 - Cine ar trebui să acorde atenție acestor lucruri?
 - Tu cum poți sprijini activitățile colegilor cu dizabilități?

2 Dă viață lucrurilor! Desenează un obiect din sala ta de clasă. Scrie mesajul pe care acesta ar dori să îl transmită elevilor.

3 Participă și tu la salvarea planetei! Scrie trei mesaje pentru a atrage atenția asupra necesității reducerii consumului de resurse.

Închide robinetul când îți săpunești mâinile!

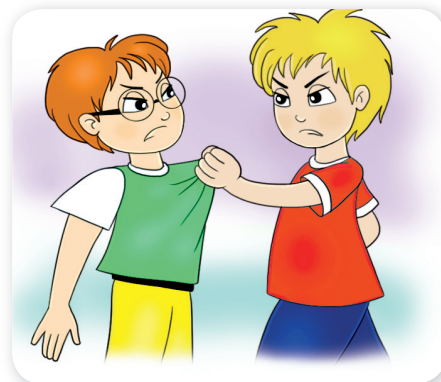
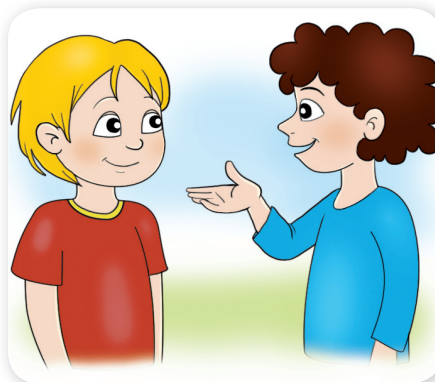
4 Scrie trei lucruri pe care le poți face pentru a proteja mediul înconjurător.

Colectează selectiv obiectele din hârtie, sticlă, metal și plastic!

5 Prezintă trei responsabilități preferate pe care le ai în clasa ta și ce trebuie să faci pentru a-ți îndeplini aceste responsabilități.

- 6 Prezintă trei responsabilități pe care le ai în comunitatea ta și modul în care reușești să le faci față.
- 7 Amintește-ți, din clasa a III-a, zece dintre cele mai importante reguli/idei din *Codul de conduită al clasei tale*. Reformulează regulile sau adaugă altele noi, inspirându-te din ilustrațiile următoare.

- 8 Scrie trei obiective pe care îți propui să le realizezi în acest an școlar. La sfârșitul anului școlar, verifică în ce măsură ai realizat ce ți-ai propus. Scrie-le ca și când ai completa piesele unui puzzle.

- 9 Transmite, la început de an școlar, un mesaj pozitiv colegilor, profesorilor sau părinților tăi, prin continuarea unuia dintre enunțurile de mai jos.

Noi suntem ...

Priviți ...

Dăruțiți ...

Știu ...

Ai încredere ...

Spune ...

Vino ...

Eu ...

EVALUARE INIȚIALĂ

1 Ești un cetățean responsabil în raport cu mediul înconjurător? Alege **DA** sau **NU** pentru fiecare afirmație. Argumentează alegerile tale.

- Dacă adun mai multă hârtie, o duc la un centru de colectare pentru a fi reciclată. DA/NU
- După ce merg la un picnic cu prietenii mei, adun toate resturile și le pun în coșul de gunoi. DA/NU
- Dacă un coleg îmi spune să culegem flori din parc, îl refuz politicos. DA/NU
- În timpul verii, dacă nu plouă, ud plantele din grădină în fiecare seară. DA/NU
- Închid televizorul atunci când plec din cameră. DA/NU
- Plantez copaci pentru un mediu mai curat. DA/NU

- Când colectez gunoiul, amestec resturile de hârtie cu cele de plastic și cu resturile menajere. DA/NU
- Trec indiferent pe lângă niște copii care rup crengile unui copac. DA/NU
- Când mă grăbesc, arunc șervețelul la întâmplare, dacă nu găsesc un coș de gunoi. DA/NU
- Când sunt în pădure, dau foc crengilor uscate. DA/NU
- E bine că sunt câini fără stăpâni pe stradă, pentru că ne feresc de hoși. DA/NU
- Nu plantez copaci, pentru că oricum se vor usca. DA/NU

Verifică răspunsurile tale!

- Dacă ai selectat 5-6 răspunsuri DA în cadranul verde și 5-6 răspunsuri NU în cadranul roșu, ești un cetățean responsabil. Felicitări! Trebuie să îi ajuți și pe ceilalți.
- Dacă ai selectat 3-4 răspunsuri DA în cadranul verde și 3-4 răspunsuri NU în cadranul roșu, ești un cetățean responsabil în devenire. Trebuie doar să acorzi mai mult respect naturii, lucrurilor și oamenilor care te înconjoară.
- Dacă ai selectat mai puțin de 3 răspunsuri DA în cadranul verde și mai puțin de 3 răspunsuri NU în cadranul roșu, e timpul să schimbi ceva în comportamentul tău față de mediul înconjurător. Cere sfatul celor din jurul tău!

Cât am învățat?

Am obținut calificativul ...

- FB** – Am selectat 5-6 răspunsuri DA în cadranul verde și 5-6 răspunsuri NU în cadranul roșu.
- B** – Am selectat 3-4 răspunsuri DA în cadranul verde și 3-4 răspunsuri NU în cadranul roșu.
- S** – Am selectat 1-2 răspunsuri DA în cadranul verde și 1-2 răspunsuri NU în cadranul roșu.

2 Stabilește faptele bune și trăsăturile morale ale persoanelor din ilustrațiile următoare.

Am obținut calificativul ...

FB – Am stabilit 4 fapte bune și am identificat cel puțin câte o trăsătură morală a celor patru personaje care fac fapte bune.

B – Am stabilit 2-3 fapte bune și am identificat câte o trăsătură morală a cel puțin 2-3 personaje care fac fapte bune.

S – Am stabilit o faptă bună și am identificat o trăsătură morală specifică cel puțin unui personaj care face fapte bune.

3 Citește lista următoarelor acțiuni. Selectează comportamentele specifice unui bun cetățean. Argumentează alegerile tale.

- Respect regulile și oamenii.
- Îi ajut pe cei din jur.
- Ignor vecinii.
- Păstrez lucrurile curate.
- Arunc gunoiul pe jos.
- Poluez natura.
- Reciclez.
- Împart cu ceilalți.
- Râd de cineva rănit.
- Donez lucruri.

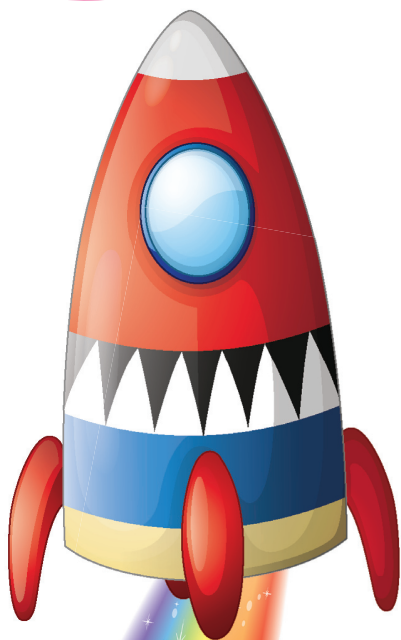
Am obținut calificativul ...

FB – Am identificat 6 acțiuni și am oferit câte un argument pentru fiecare.

B – Am identificat 4-5 acțiuni și am oferit câte un argument pentru fiecare.

S – Am identificat 2-3 acțiuni și am oferit câte un argument pentru fiecare.

REFLECTEZ!

Gândește-te la ce ai făcut pe parcursul vacanței de vară, apoi răspunde la întrebări.

▶ Care este cel mai important lucru pe care l-ai învățat?

.....

▶ Care a fost cea mai importantă faptă bună pe care ai făcut-o?

.....

▶ Cu cine ai colaborat cel mai bine?

.....

▶ Cine te-a ajutat și te-a încurajat în acțiunile tale?

.....

▶ Ce vei face pentru a deveni un bun cetățean?

.....

▶ Despre ce ai vrea să înveți la orele de Educație civică din clasa a IV-a?

.....

START!

LOCURI ÎN CARE MĂ SIMT ACASĂ

Prezinți domiciliul, localitatea și țara ta.

*Te implici în rezolvarea unor probleme
din comunitatea ta.*

*Apreciezi tradițiile
și obiceiurile locale și naționale.*

*Manifești dragoste și atașament
față de propria țară.*

*Dovedești că ești un bun român
și un bun european.*

*Explorezi simbolurile României
și ale Uniunii Europene.*

PROIECT

„Aducem culoare în comunitatea noastră”

Participă la derularea proiectului „Aducem culoare în comunitatea noastră”, împreună cu ceilalți colegi. Descoperă, în paginile 50-51, cum poți participa la acest eveniment.

Acasă, în localitatea mea

Descoperă!

- 1 Observă imaginile, apoi citește textul următor.

Amintiri din satul natal

Bună! Mă numesc Ilinca și mă bucur că acum sunt colega voastră. Până de curând am locuit în satul Livada, din județul Sibiu, pe strada Duzilor, numărul 7. După cum probabil v-ați dat seama, în satul meu sunt multe dealuri cu livezi bogate, pe care le-am străbătut an de an, cu mare drag.

Deși satul nu este mare precum un oraș, totuși multe lucruri plăcute și interesante puteam face acolo împreună cu prietenii mei.

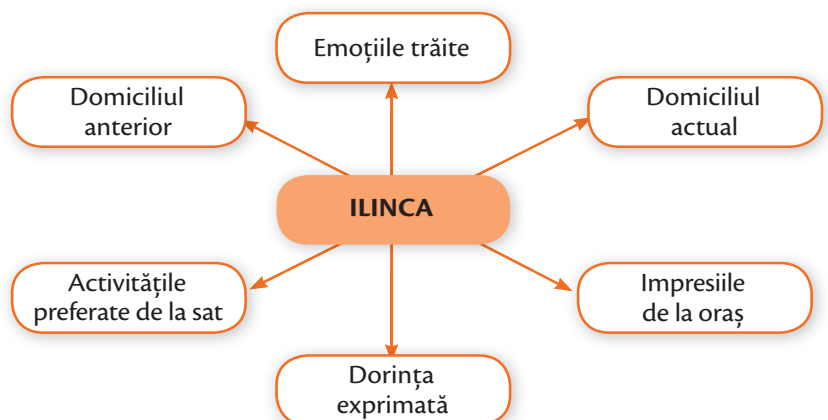
În centrul localității se află un parc și un teren de sport unde jucam tenis sau volei. Lângă parc găsești brutăria lui nea Mitică, de unde cumpăram plăcinte calde și suc natural de mere. De două ori pe săptămână, mergeam la Centrul Cultural din comună. Acolo, participam la repetiții împreună cu orchestra de muzică populară din care făceam parte. În zilele calde de vară, mă furișam la umbra copacilor și citeam sau pictam. Noi, copiii, eram foarte fericiți toamna, când culorile galben-ruginii ale dealurilor se amestecau cu mirosul de fructe proaspăt culese.

La noi în sat sunt oameni foarte buni, care zâmbesc tot timpul și se ajută unii pe ceilalți. Îmi va fi tare dor de prietenii și colegii mei!

Acum m-am mutat în orașul vostru împreună cu familia mea. Am un nou domiciliu, la bloc. Sunt impresionată de bulevardele largi, clădirile înalte, muzeele și magazinele numeroase.

Îmi doresc foarte mult ca, în scurt timp, să mă simt aici acasă, la fel cum mă simțeam în satul meu!

- 2 Discută în grup, pe baza textului, aspectele menționate în schema următoare:

DICȚIONAR

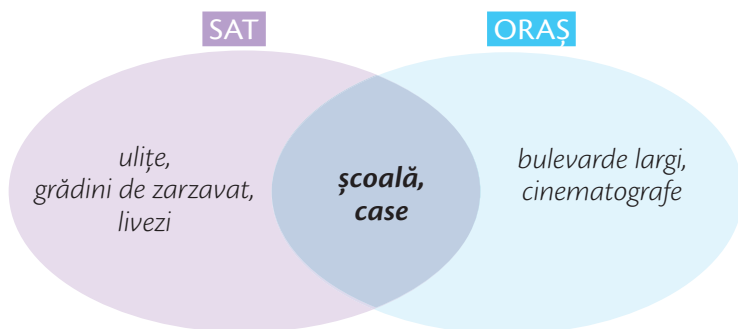
- *domiciliu*: locuința permanentă a unei persoane
- *localitate*: așezare omenească; grup de locuințe
- *locul natal*: locul în care s-a născut cineva

Reține!

- ▶ Oamenii trăiesc în diferite localități, precum: sate, comune sau orașe. Fiecare persoană are un domiciliu.
- ▶ **Satul** este o așezare rurală mică. **Comuna** este o așezare alcătuită din unul sau mai multe sate. **Orașul** este o localitate urbană de mari dimensiuni, cu populație numeroasă. Comunele și orașele sunt conduse de un primar, împreună cu membrii Consiliului Local.
- ▶ În cadrul localităților, oamenii au drepturi și îndatoriri în egală măsură și respectă anumite reguli.
- ▶ O persoană poate deveni membrul unei comunități prin naștere sau prin schimbarea domiciliului.

Aplică!

- 3 Identifică asemănările și diferențele dintre sate și orașe, pe baza textului și a ilustrațiilor de pe pagina anterioară.

- 4 Descrie localitatea ta, într-un text de cel puțin zece enunțuri. Poți vorbi despre clădiri, oameni, meserii, instituții, dar și despre cum ai devenit tu membru al localității.
- 5 Prezintă domiciliul tău și cum contribui la întreținerea și înfrumusețarea casei tale.
- 6 Prezintă, împreună cu un coleg/o colegă, un loc preferat din localitatea voastră. Menționați de ce vă place, care este utilitatea lui și cum puteți contribui la promovarea aceluia loc.
- 7 Identifică, într-un grup de cinci colegi/colege, o problemă din localitatea ta. Găsiți soluții pentru rezolvarea problemei, menționând cine v-ar putea ajuta.

Calendarul cetățeanului responsabil

Octombrie

Ziua Internațională împotriva violenței este sărbătorită în fiecare an, în data de 2 octombrie. Sărbătoarea promovează încetarea oricărei forme de violență împotriva oamenilor și a animalelor.

*Există violență în rândul persoanelor din localitatea ta?
Tu cum poți preveni acest comportament?*

Curiozități

- În România există sate foarte mici, locuite de două sau trei persoane.
- Orașul cu cea mai mare populație din România este București, capitala țării, care are aproximativ 1.880.000 de locuitori.

la atitudine!

În localitatea ta sunt copii care nu frecventează școala din cauza stării de sărăcie a familiilor acestora.

Cum îi poți ajuta?

Info

- ▢ Citește, la pagina 56, fragmentul din lectura *Călătorie într-un sat*, de Claudia Groza. Descoperă cum este descris satul și care sunt activitățile la care participă copiii.

Realizează, într-un grup de cinci-șase colegi/colege, un poster cu imagini, fotografii sau desene reprezentative din localitatea ta. Adaugă în *Jurnalul civic* fotografiile ale posterului realizat.

Festivalul tradițiilor locale

Descoperă!

1 Observă imaginile, apoi răspunde la întrebări.

DICȚIONAR

- **comunitate:** totalitatea persoanelor care trăiesc în același loc și au interese, credințe, valori și norme de viață comune
- **tradiție:** obiceiuri, credințe sau datini moștenite și transmise, din generație în generație, prin viu grai

- Ce tradiții sunt ilustrate în imaginile de mai sus?
- Unde pot avea loc aceste obiceiuri: la sat sau la oraș?
- Ce costume poartă persoanele din imagini? Descrie portul preferat.
- Care dintre obiceiurile ilustrate sunt specifice localității tale?

2 Identifică, în pereche, sărbătoarea și obiceiul despre care vorbește Ion Creangă în fragmentul următor:

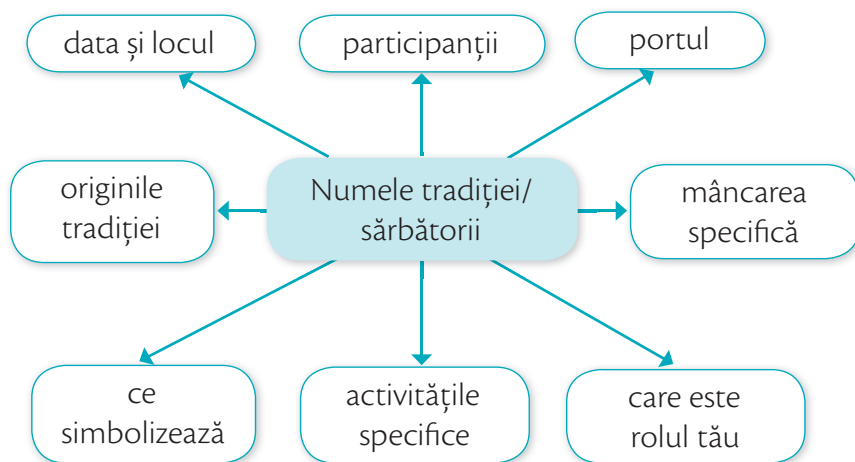
„Și părintele Ioan m-a pus la masă cu dânsul, și Smărăndița a ciocnit o mulțime de ouă roșii cu mine.”

Reține!

- ▶ Oamenii nu trăiesc singuri în localitățile lor. Între aceștia se stabilesc **relații** de rudenie, vecinătate, prietenie, muncă sau competiție, relații bazate pe respect, toleranță, încredere, solidaritate. Astfel, persoanele dintr-o localitate formează o **comunitate** și duc mai departe **tradițiile și obiceiurile locale**.
- ▶ **Obiceiurile locale** au o mare însemnătate pentru oamenii dintr-o comunitate. Acestea se pot constitui în: festivaluri, carnavaluri, târguri sau alte sărbători care se păstrează din vechime și sunt transmise mai departe generațiilor următoare. De asemenea, poate fi vorba despre meșteșuguri, dansuri, cântece, șezători sau colinde specifice diferitelor comunități.

Aplică!

- 3 Descrie una dintre tradițiile locale preferate de tine, într-un text de minimum zece enunțuri, după următoarea schemă:

- 4 Informează-te pe internet, din ziare sau reviste, despre diverse obiceiuri locale legate de culesul strugurilor.
- 5 Participă, alături de colegii tăi, la un joc de rol care să evidențieze o tradiție din localitatea ta sau un obicei despre care ai aflat din altă comunitate.

Realizează, într-un grup de cinci-șase colegi/colege, o pictură sau un colaj inspirate de una dintre sărbătorile tradiționale din localitatea ta. Aduăgă în *Jurnalul civic* cele mai apreciate lucrări.

Calendarul cetățeanului responsabil

Octombrie

Ziua Mondială a Educației se sărbătorește în fiecare an, în data de 5 octombrie. Această zi își propune să evidențieze rolul major al educației pentru viitorul omenirii, dar și să promoveze contribuția cadrelor didactice la educarea copiilor și a tinerilor.

- Tu cum sărbătorești această zi?
- Există în școala ta vreun obicei legat de Ziua Educației?

Curiozități

În tradiția populară, oamenii au învățat să deslușească semnele naturii. Iată câteva exemple!

- Dacă rândunelele pleacă târziu de la noi, atunci toamna va fi frumoasă și călduroasă.
- Dacă toamna este călduroasă, iarna va fi lungă.

Vocea copiilor

Afișează, la panoul *Vocea copiilor*, idei pentru menținerea curățeniei în comunitatea ta.

Amplasăm coșuri de gunoi decorate de copii!

Info

- ▣ Descoperă, în fragmentele de la pagina 57, cum descrie Ion Creangă locurile natale și tradițiile locale.

Să vorbim despre țara mea!

Descoperă!

- 1 Observă harta României. Identifică locurile și monumentele prezentate.

DICȚIONAR

- *brâie*: cingători late pe care le poartă, în jurul mijlocului, oamenii de la sat
- *trufași*: mândri, măreți, grandioși

- 2 Citește fragmentul din opera *Cântarea României*, de Alecu Russo, apoi răspunde la întrebări.

Cântec despre țara mea

Care e mai mândră decât tine între toate țările? Care alta se împodobește în zilele de vară cu flori mai frumoase, cu grâne mai bogate?

Verzi sunt dealurile tale, frumoase pădurile și dumbrăvile, limpede și senin cerul tău. Munții se înalță trufași în văzduh; râurile ca brâie pestrițe ocolesc câmpurile; noaptea tale încântă auzul, ziua farmecă văzul.

- 3 Găsește, în pereche cu un coleg sau o colegă, cuvinte cu sens asemănător pentru:

țară

mândră

- Include aceste cuvinte în enunțuri despre țara natală.

- Ce aspecte surprinde autorul în descrierea țării sale?
- De ce consideră Alecu Russo că noaptea încântă auzul?
- La ce se referă scriitorul atunci când spune că „ziua farmecă văzduhul”?
- Ce sentimente crezi că are Alecu Russo pentru țara sa?

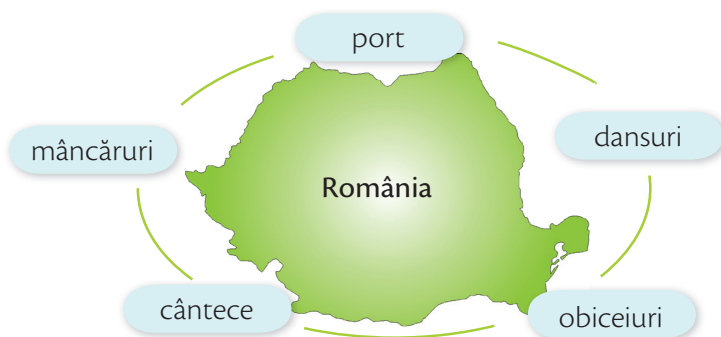
Reține!

- ▶ **Țara** este o comunitate mare, la nivel național.
- ▶ **Țara natală** este țara în care cineva s-a născut.
- ▶ Totalitatea locuitorilor unei țări formează **poporul**.
- ▶ **Cetățenii** sunt locuitori ai unei țări, cu drepturi și îndatoriri. Unele persoane au mai multe cetățenii sau își pot schimba cetățenia atunci când aleg să trăiască în altă țară.
- ▶ În România, alături de români, trăiesc și cetățeni care aparțin altor etnii: maghiari, germani, sârbi, romi, evrei, bulgari, ucraineni, ruși-lipoveni, turci, tătari etc. Aceștia au drepturi egale și îndatoriri ca toți cetățenii României.
- ▶ Românii sunt oameni inteligenți, harnici, curajoși, sensibili, primitivi și prietenoși.

Aplică!

- 4 Imaginează-ți că în școala ta se află în vizită un grup de copii din altă țară. Prezintă-le țara ta natală într-un mod cât mai original. În realizarea prezentării poți continua următoarea introducere:

Tuturor ne plac poveștile. Astăzi, însă, vă voi spune o poveste diferită, care a început să fie scrisă cu mii de ani în urmă. Este o poveste despre țara mea...
- 5 Identifică, în grup, elementele din schema dată, specifice unei zone din România, aleasă prin tragere la sorți.

Confecționează, în pereche cu o colegă sau un coleg, o carte poștală despre România. Realizează, pe o parte a cărții poștale, o pictură sau un desen despre țara ta, iar pe cealaltă parte, scrie un mesaj despre România, pe care să-l transmiți unui prieten/unei prietene. Adaugă cele mai apreciate cărți poștale în *Jurnalul civic*.

Calendarul cetățeanului responsabil

Octombrie

Ziua Mondială a Alimentației este sărbătorită, anual, în 16 octombrie. Scopul acesteia este de a atrage atenția asupra foamei de pe planetă și de a găsi soluții acestei probleme. Totodată, se discută și despre importanța alimentației echilibrate și sănătoase.

Ce mâncăruri tradiționale există în țara și localitatea ta? Îți asigură acestea o hrană sănătoasă?

Curiozități

- În anul 2006 a fost construit, la Bălea Lac, primul Hotel de gheață din Europa.
- Palatul Parlamentului din București ocupă locul doi în lume, ca dimensiune, după Pentagon.

Descoperă alte curiozități despre România, pe internet, în cărți, ziare sau reviste.

Vocea copiilor

Postează, la panoul *Vocea copiilor*, idei pentru a promova frumusețea țării natale.

Expoziție cu fotografii din Delta Dunării

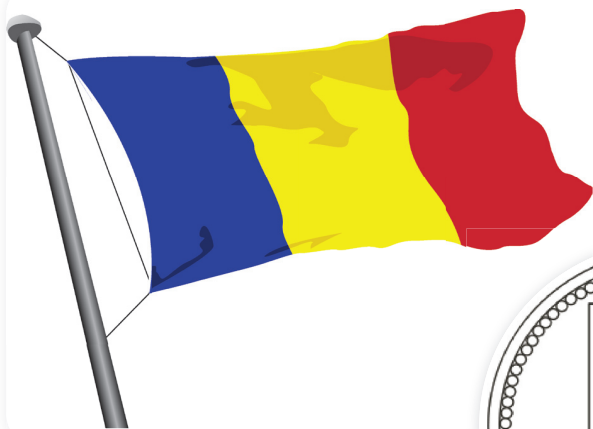
Info

- Descoperă „România în imagini”, în manualul digital.

Simbolurile țării mele

Descoperă!

- 1 Observă imaginile, apoi răspunde la întrebări.

Imnul Național al României Deșteaptă-te, române!

Versurile: Andrei Mureșanu

Muzica: Anton Pann

mf

1. Deș - teap - tă - te, ro - mâ - ne,
din som - nul cel de moar - te

DICȚIONAR

- **drapel**: bucată de pânză sau de mătase prinsă de un băț, care reprezintă semnul distinctiv al unei țări
- **imn**: poezie sau cântec solemn adoptat oficial ca simbol al unei țări
- **sigiliu**: obiect pe care este gravat un semn distinctiv; se aplică pe un act oficial, ca dovadă a autenticității lui
- **simbol**: semn, obiect sau imagine care reprezintă indirect un obiect, o ființă, o idee, o înșușire sau un sentiment
- **stemă**: semn simbolic al unei țări sau al unui oraș

- Ce simboluri ale României identifiți în imaginile de mai sus?
- Cu ce ocazie se intonează Imnul Național?
- Tu cum aniversezi Ziua Națională a României?
- Ce elemente identifiți pe stema României?
- Ce semnifică fiecare dintre culorile reprezentate pe drapelul României?

- 2 Identifică, în pereche, cuvinte cu sens asemănător pentru cuvântul *drapel*.

drapel

Reține!

Conform Constituției României, țara noastră are următoarele simboluri:

- ▶ **Drapelul** României este tricolor; culorile sunt așezate vertical, în ordinea următoare, începând de lângă lance: albastru, galben, roșu. Ziua Drapelului Național este aniversată în fiecare an, în data de 26 iunie.
- ▶ **Ziua Națională** a României este 1 Decembrie. Această zi celebrează Marea Unire de la 1918, când toate provinciile românești s-au unit într-un singur stat.
- ▶ **Imnul Național** al României este *Deșteaptă-te, române!*. Versurile Imnului Național sunt scrise de Andrei Mureșanu, iar muzica îi aparține lui Anton Pann.
- ▶ **Stema și sigiliul** României au fost adoptate prin lege. Simbolurile naționale unesc oamenii și dezvoltă sentimentul de dragoste și atașament față de țară.

Aplică!

- 3 Formulează, în pereche, întrebări și răspunsuri despre simbolurile naționale ale României.
- 4 Identifică, în clasa sau în școala ta, elevi pentru care România nu este țara natală. Invită-i să prezinte simbolurile țării lor natale.
- 5 Descoperă simbolul național, atitudinea și sentimentele evidențiate de Mihail Sadoveanu în fragmentul următor:

„Eram la Iași. (...) Mă întrebam de ce se îmbulzește atâta lume, când aud zvonul unei muzici militare și încep a trece trupe, în pas cadențat. Era o zi de festivitate militară. A trecut un drapel, apoi altul. Toți câți eram de față ne-am ridicat și am salutat.”
- 6 Realizează, într-un grup de cinci-șase colegi/colege, o stemă potrivită clasei tale.
- 7 Identifică alte elemente reprezentative pentru România, precum: monumente, locuri, obiecte vestimentare etc.

Confectionează un obiect vestimentar din materiale reciclabile, în culorile drapelului României. Prezintă creația într-o paradă, alături de colegii/colegele tale. Adaugă în *Jurnalul civic* fotografii din timpul paradei.

Calendarul cetățeanului responsabil

Octombrie

La 17 octombrie este marcată Ziua Internațională pentru Eradicarea sărăciei, cu scopul de a atrage atenția că în lume există multe țări sărace.

Tu cum poți ajuta persoanele sărace din țara și localitatea ta?

Curiozități

- De-a lungul timpului, Ziua Națională a României a fost sărbătorită astfel:
 - 10 Mai (1866-1947)
 - 23 August (1948-1989)
 - 1 Decembrie (1990 - în prezent)
- Drapelul țării noastre este foarte asemănător cu drapelul de stat al Ciadului, din Africa. Diferența constă în nuanța fâșiei albastre: albastru-indigo pentru drapelul Ciadului și albastru-cobalt pentru drapelul românesc.

Vocea copiilor

Afișează, la panoul *Vocea copiilor*, idei cu privire la crearea unui simbol al clasei tale.

Hai să compunem imnul clasei!

Info

- ▣ Citește versurile poetului Vasile Poenaru, de la pagina 58. Descoperă simbolurile României prezentate de poet.
- 🎧 Ascultă Imnul Național al României, din manualul digital. Ce simți atunci când ascuți această melodie?

Din dragoste pentru țara mea

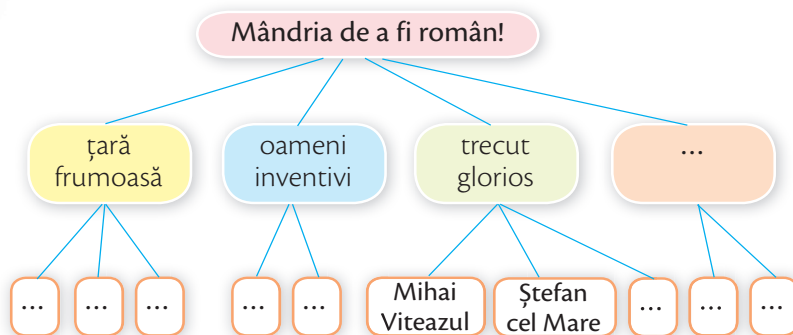

Descoperă!

- 1 Identifică, în ilustrația alăturată, câteva dintre personalitățile din România.
- 2 Citește fragmentul din opera *Țara. Poporul*, după Alexandru Vlahuță, apoi rezolvă cerințele.

Sunt român!

Într-o țară așa de frumoasă, c-un trecut atât de glorios, în mijlocul unui popor atât de deștept, (...) cum să nu-ți ridici fruntea, ca falnicii strămoși de odinioară, mândru că poți spune: Sunt român!

- Urmărește schema de mai sus.
 - Descoperă în text elementele care-l determină pe scriitor să fie mândru de țara sa.
 - Identifică, pentru fiecare dintre cele trei elemente din schemă, exemple concrete de personalități, locuri etc.
 - Găsește alte motive care te determină să îți iubești țara.
- 3 Identifică sentimentele față de țară, exprimate de poetul Mihai Eminescu în versurile poeziei *Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie*.

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor?
Brațele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor! (...)

Viața în vecie, glorie, bucurie,
Arme cu tărie, suflet românesc,
Vis de vitejie, fală și mândrie,
Dulce Românie, asta ți-o doresc!

DICTIONAR

- *fală*: orgoliu, măreție, mândrie
- *glorie*: onoare, mărire, strălucire, renume
- *patriotism*: sentiment de dragoste, atașament, demnitate și respect pentru țară
- *vecie*: eternitate, veșnicie; fără sfârșit, pentru totdeauna

Reține!

- ▶ **Patriotismul** se manifestă în diverse forme: dragostea față de țară, sentimentul mândriei pentru apartenența la țara sa, respectul simbolurilor naționale etc.
- ▶ Noi, românii, trebuie să fim uniți, să ne iubim țara, să apărăm simbolurile și valorile naționale, precum: *tradiții, obiceiuri, limba sau pământul strămoșesc*.
- ▶ Dragostea față de țară se manifestă prin aprecierea și cinstirea înaintașilor, dar și prin recunoașterea meritelor și manifestarea respectului pentru personalitățile românești din diverse domenii. Aceștia poartă numele României peste tot în lume.

Aplică!

- 4 Dragostea față de țară presupune și apărarea țării. Consideri că doar armata poate apăra țara? De ce? Cum își poate apăra țara un copil?
- 5 Discută, în pereche cu un coleg/o colegă, cum își pot manifesta dragostea față de patrie românii care locuiesc în altă țară.
- 6 Alcătuieste un text, format din cel puțin zece enunțuri, despre modul în care îți exprimi dragostea pentru țara ta. Utilizează cuvintele din casete. Găsește un titlu potrivit.

dor

respect

culoare

iubesc

frumoasă

prieteni

- 7 Completează enunțurile:

- Pentru că îmi iubesc țara, nu...
- De 1 Decembrie, mi-ar plăcea ca toată lumea...
- Dacă cineva spune un neadevăr despre țara mea, eu...
- Nu pot fi un bun român dacă...
- Sunt mândru/mândră când mă gândesc la...
- Când spun România, spun...

Realizează, într-un grup de cinci-șase colegi/colege, un mic portofoliu despre o personalitate din România, cu merite deosebite în domeniile: sport, istorie, cultură, muzică, dans, artă, literatură etc. Adaugă în *Jurnalul civic* portofoliile apreciate de colegi.

Calendarul cetățeanului responsabil

Octombrie

La 25 octombrie se sărbătorește Ziua Armatei Române. În această zi, în anul 1944, armata română a eliberat Transilvania de Nord de sub ocupație străină.

Ai participat vreodată la o festivitate prilejuită de Ziua Armatei Române? Te-ai simțit mândru/mândră că ești român/româncă?

Curiozități

Patru persoane de origine română au câștigat Premiul Nobel, cel mai râvnit premiu din lume, pentru servicii aduse omenirii:

- *Gheorghe Emil Palade* – Premiul Nobel pentru Medicină și Fiziologie, în anul 1974
- *Ioan Moraru* – Premiul Nobel pentru Pace, în anul 1985
- *Elie Wiesel* – Premiul Nobel pentru Pace, în anul 1986
- *Herta Müller* – Premiul Nobel pentru Literatură, în anul 2009

Vocea copiilor

Scrie, la panoul *Vocea copiilor*, modalități prin care tu și copiii din clasa ta vă manifestați dragostea față de țară.

Cânt Imnul României la toate evenimentele naționale.

Infă

- ❑ Descoperă, în fragmentele de la pagina 59, ce înseamnă dragostea față de țară, în viziunea scriitorilor români.

România, printre stelele Uniunii Europene

Descoperă!

- 1 Descoperă, pe harta Europei, cele 28 de țări membre ale Uniunii Europene.

- 2 Citește textul de mai jos, apoi răspunde la întrebări.

Parfumul Franței

Salut! Astăzi vreau să vă povestesc ce am făcut la finalul săptămânii care tocmai s-a încheiat. Am primit vizita vărului meu, David. El locuiește în Franța împreună cu familia lui. Acum, este elev în clasa a IV-a, ca și noi. Mi-a povestit multe lucruri interesante despre această țară.

De la David am aflat că Franța face parte din grupul celor șase țări care au fondat Uniunea Europeană. Francezii se ajută, se încurajează reciproc și sunt prietenoși. La școală, copiii studiază limbile franceză, engleză, germană și italiană. Ei au înțeles că este foarte important să vorbești mai multe limbi străine. Astfel, poți avea prieteni din toată lumea, poți comunica mai ușor și îți poți găsi un loc de muncă în altă țară decât cea natală.

Tot de la vărul meu am mai aflat că cetățenii francezi își cunosc drepturile și își îndeplinesc responsabilitățile. Ei respectă natura și mediul înconjurător, protejează animalele și sunt mândri că sunt europeni.

Și David este mândru că este european, dar nu uită niciodată că este român!

DICȚIONAR

- *a adera*: a se alătura
- *cetățean european*: cetățean care se bucură de aceleași drepturi pe teritoriul Uniunii Europene
- *a fonda*: a întemeia, a înființa, a crea
- *uniune*: asociere a mai multor țări în vederea apărării unor drepturi și interese comune

- În ce țară locuiește David?
- Cum îi descrie David pe francezii?
- De ce este important să vorbim cât mai multe limbi străine?
- Consideri că românii sunt mândri că sunt europeni? De ce?

Reține!

- ▶ **Uniunea Europeană (UE)** reprezintă uniunea a 28 de țări europene, cu interese comune, precum:
 - respectarea drepturilor omului;
 - asigurarea păcii;
 - lupta împotriva sărăciei;
 - libera circulație în spațiul UE.
- ▶ Uniunea Europeană datează încă din anul 1957, dar denumirea actuală a dobândit-o în anul 1993. Sediul UE este la Bruxelles, în Belgia. Cele trei sedii oficiale ale Parlamentului European se află la Bruxelles, Luxembourg și Strasbourg.
- ▶ România a aderat la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007, an în care a devenit țară membră UE cu drepturi depline.

Aplică!

- 3 Realizează un interviu cu un coleg/o colegă care a locuit în altă țară membră a Uniunii Europene, adresând întrebări precum:
- În ce țară/oraș ai locuit?
 - Cât timp ai locuit acolo?
 - La ce școală ai învățat?
 - Cum erau oamenii din localitatea ta?

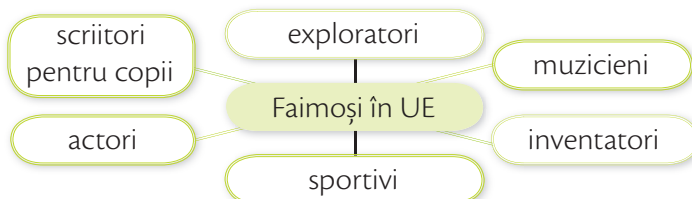

Completează interviul cu alte șase întrebări care te ajută să afli cât mai multe lucruri despre țara respectivă.

- 4 Propune soluții pentru prevenirea/rezolvarea următoarelor probleme pentru care luptă țările din Uniunea Europeană:
- Ce poți face tu, împreună cu ceilalți membri din comunitatea ta, pentru rezolvarea acestor probleme?

- Protejarea mediului înconjurător
- Școlarizarea tuturor copiilor

- 5 Descoperă, pe internet sau în reviste, personalități din țările membre UE, în următoarele domenii:

Realizează un poster despre una dintre țările UE, aleasă prin tragere la sorți. Trasează, pe o coală de format A3, conturul hărții țării alese și scrie în mijloc câteva lucruri interesante despre țara respectivă și personalitățile acesteia. Include în *Jurnalul civic* fotografii ale posterului realizat.

Calendarul cetățeanului responsabil

Noiembrie

Ziua Internațională a Toleranței se sărbătorește în fiecare an, în data de 16 noiembrie. În această zi, fiecare om este îndemnat să se gândească la comportamentul pe care îl adoptă în relațiile cu cei din jur.

Consideri că țările Uniunii Europene manifestă toleranță unele față de celelalte? De ce? Cum se manifestă aceasta?

Curiozități

- Țara cu populația cea mai numeroasă din UE este Germania (circa 82.000.000 de locuitori).
- Țara cu cele mai multe insule din UE și din lume este Finlanda.
- Țara cu cea mai mică suprafață din UE este Malta.

la atitudine!

În clasa ta a sosit un elev nou, dintr-o altă țară. Este un bun fotbalist, dar căpitanul echipei nu vrea să-l includă în echipa de fotbal a clasei, pentru că nu este român.

Ce părere ai despre atitudinea căpitanului echipei? Cum reacționezi?

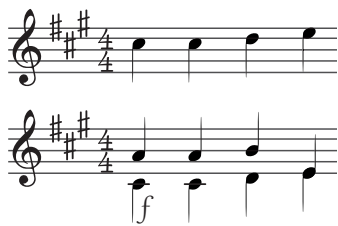
Infă

- Descoperă, în manualul digital, informații și curiozități despre Uniunea Europeană.

Călătorie printre simbolurile Uniunii Europene

Imnul Uniunii Europene *Oda bucuriei*

Ludwig van Beethoven

DICTIONAR

- *slogan*: expresie care exprimă, pe scurt, scopul unei uniuni, organizații, țări
- *sol*: persoană trimisă în mod oficial undeva, să ducă o veste, să îndeplinească o misiune sau să discute pe o anumită temă

Descoperă!

- 1 Observă imaginile alăturate, apoi răspunde la întrebări.
 - Ce simboluri ale Uniunii Europene identifiți în imaginile alăturate?
 - Ce crezi că simbolizează cele douăsprezece stele de pe drapelul Uniunii Europene?
 - Când se sărbătorește Ziua Europei?
 - Ce activități deosebite au loc în școala ta cu ocazia Zilei Europei?
- 2 Citește versurile *Imnului Uniunii Europene*, apoi rezolvă cerințele.

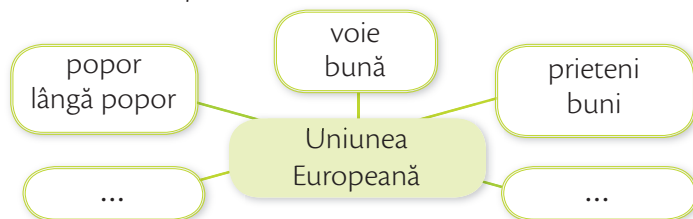
Oda bucuriei

Versurile: Friedrich Schiller
Muzica: Ludwig van Beethoven

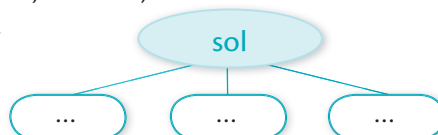
Slavă ție, stea curată, voie bună pe pământ,
Astăzi te simțim aproape, sol din rai, cu soare sfânt.
Vraja ta aduce, iarăși, pe popor lângă popor,
Toți pe lume, frați noi suntem, când apari ușor în zbor.

Cine a avut norocul de prieteni buni să dea,
Cine știe ce-i iubirea lângă noi cântând să stea.
Fericit un suflet drag te poate face pe pământ,
Cine n-a simțit iubirea plece dintre noi plângând.

- Identifică în versurile poeziei o parte dintre valorile Uniunii Europene.

- Alcătuieste enunțuri cu sensurile diferite ale cuvântului *sol*.

Reține!

- ▶ Uniunea Europeană are mai multe simboluri care au rolul de a uni oamenii în vederea rezolvării problemelor comune.
- **Drapelul UE** este format din douăsprezece stele galbene, așezate sub formă de cerc pe un fundal albastru.
- **Imnul UE** se numește *Oda bucuriei* și face parte din *Simfonia a IX-a*, compusă de Ludwig van Beethoven, pe versurile lui Friedrich Schiller.
- **Ziua Europei** se sărbătorește în data de 9 mai.
- ▶ Un alt simbol al Uniunii Europene poate fi moneda unică „Euro” care a fost adoptată până în anul 2016 de 18 țări din cele 28 de țări membre UE.
- ▶ Sloganul Uniunii Europene este „Unitate în diversitate!”

Aplică!

- 3 Imaginează-ți că ai cunoscut într-o tabără un copil dintr-o altă țară membră a Uniunii Europene. Propune modalități prin care poți păstra prietenia cu acest copil.

Învăță cuvinte și expresii uzuale în limba prietenului meu/prietenei mele.

- 4 Scrie cuvintele „Bună ziua!” și „Mulțumesc!” în cinci limbi diferite, vorbite în țările membre UE și alese prin tragere la sorți.

DANEMARCA

Hej! (Bună ziua!)

Tak! (Mulțumesc!)

- 5 Realizează un desen reprezentativ pentru una dintre valorile promovate de Uniunea Europeană:

dreptate

egalitate

toleranță

- 6 Tipărește, din manualul digital, drapelele țărilor din Uniunea Europeană. Decupează-le ca pe niște cărți de joc. Extrage o carte și spune câteva lucruri despre țara respectivă, precum: capitala, limba vorbită, o personalitate și alte lucruri interesante. Câștigă persoana care oferă cele mai multe informații.

Realizează drapelul unei țări membre a Uniunii Europene, selectată prin tragere la sorți. Participă la Parada drapelelor statelor UE. Adaugă în *Jurnalul civic* fotografiile din timpul paradei.

Calendarul cetățeanului responsabil

Noiembrie

Ziua Universală a Drepturilor Copilului se sărbătorește în țările Uniunii Europene și în alte peste o sută de țări ale lumii la 20 noiembrie. Această zi urmărește promovarea bunăstării copiilor de pretutindeni și încurajarea comunicării între copiii din toată lumea.

Tu cum sărbătorești această zi?

Curiozități

- Maratonul este o cursă athletică desfășurată pe o lungime de aproximativ 42 km. Numele acestuia provine de la marșul trupelor victorioase pe câmpul de luptă de la Marathon, din Grecia, țară membră a Uniunii Europene.

Vocea copiilor

Postează, la panoul *Vocea copiilor*, propuneri pentru activități la care să participi alături de colegii tăi cu ocazia Zilei Europei.

Ne salutăm în altă limbă oficială a Uniunii Europene!

Info

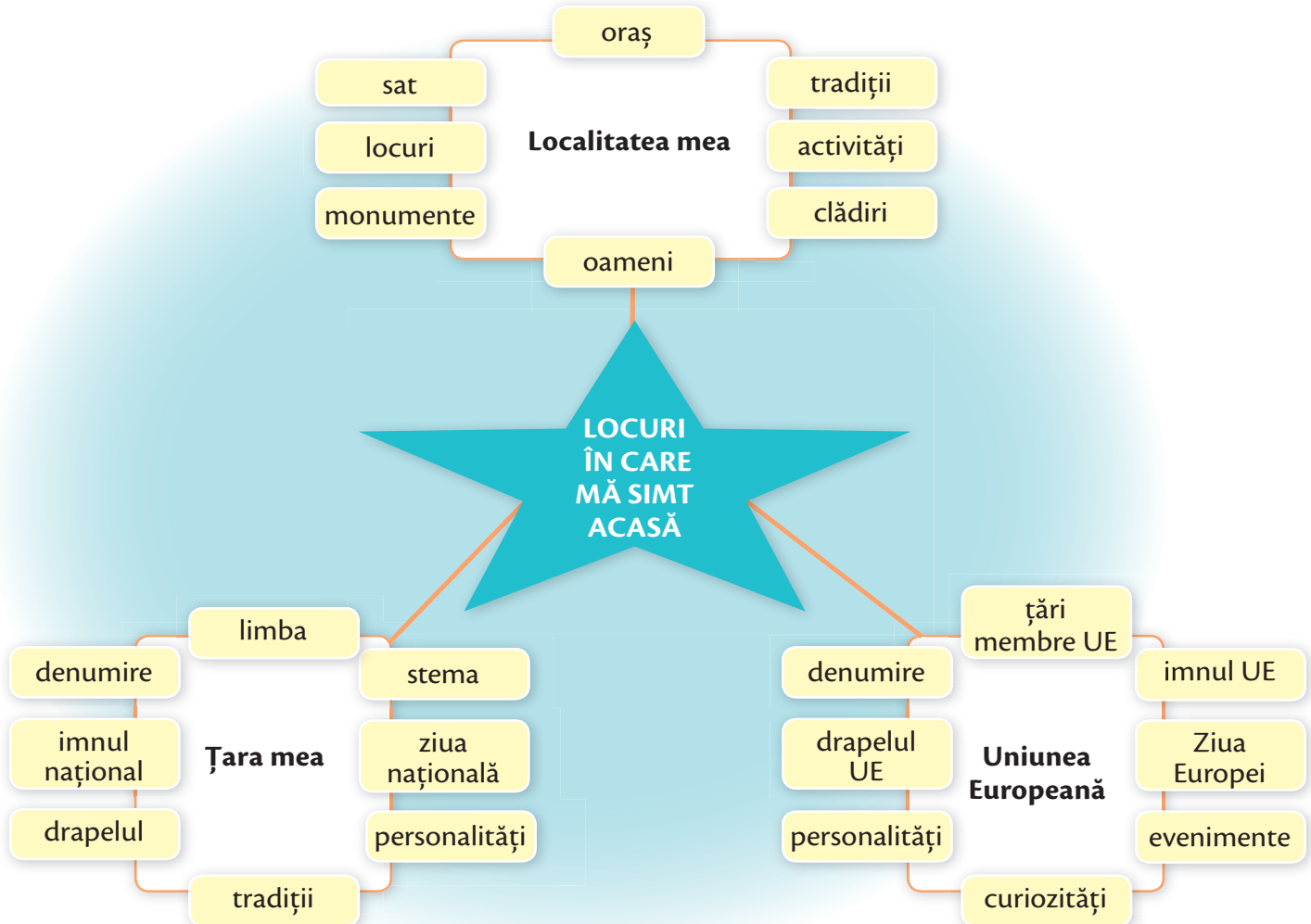
- Ascultă Imnul Uniunii Europene din manualul digital. Ce simți atunci când asculți această melodie?

RECAPITULARE

Locuri în care mă simt acasă

Îți amintești!

1 Recapitulează principalele locuri în care poți spune că te simți acasă, după schema următoare:

Aplică!

2 Citește următoarele versuri din poezia *Nunta Zamferei*, de George Coșbuc, apoi rezolvă, în grup, sarcinile indicate pe fețele cubului.

Nunta Zamferei

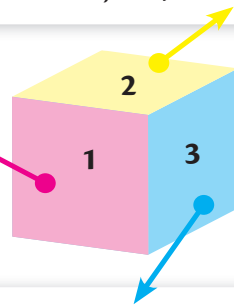
de George Coșbuc

Trei pași la stânga linișor
Și alți trei pași la dreapta lor;
Se prind de mâini și se desprind,
S-adună cerc și iar se-ntind,
Și bat pământul tropotind
În tact ușor. (...)

A fost atâta chiu și cânt
Cum nu s-a pomenit cuvânt!
Și soarele mirat sta-n loc,
Că l-a ajuns și-acest noroc,
Să vadă el atâta joc
P-acest pământ!

Grupa 2: Descoperă, în dicționar sau pe internet, sensurile cuvintelor: *chiu* și *tropot*.

Grupa 1: Identifică și descrie obiceiul prezentat în poezie.

Grupa 3: Participă la un joc de rol, pornind de la obiceiul prezentat în poezie.

Grupa 5: Prezintă un alt dans tradițional din România.

Grupa 6: Descoperă pe internet un dans tradițional dintr-o țară din Uniunea Europeană.

Grupa 4: Prezintă sentimentele oamenilor care participă la acest obicei.

- 3 Alcătuieste un text, format din cel puțin șase enunțuri, care să poarte titlul *Un dar pentru comunitatea mea*. Prezintă ce poți face tu pentru ca oamenii să fie bucuroși, mulțumiți, iar locurile din comunitatea ta să fie mai frumoase. Te poți gândi la comunitatea locală, națională sau europeană.

Calendarul cetățeanului responsabil

Noiembrie

Ziua Mondială a Televiziunii este sărbătorită în data de 21 noiembrie. Printre alte activități, televiziunea are un rol foarte important în promovarea tradițiilor și obiceiurilor locale, naționale sau internaționale. De asemenea, televiziunile difuzează diverse informații necesare oamenilor din întreaga lume, promovează înțelegerea și toleranța între oameni.

Tu cunoști emisiuni TV care promovează tradițiile țării tale?

Și tu poți!

- ✓ Să contribui la binele localității tale!
- ✓ Să fii un bun român!
- ✓ Să promovezi tradițiile și obiceiurile locale și naționale!
- ✓ Să respecti și să ajuți oamenii din localitatea și din țara ta!
- ✓ Să respecti obiceiurile și tradițiile europene!
- ✓ Să cooperezi cu persoane din alte țări!
- ✓ Să respecti simbolurile naționale și europene!

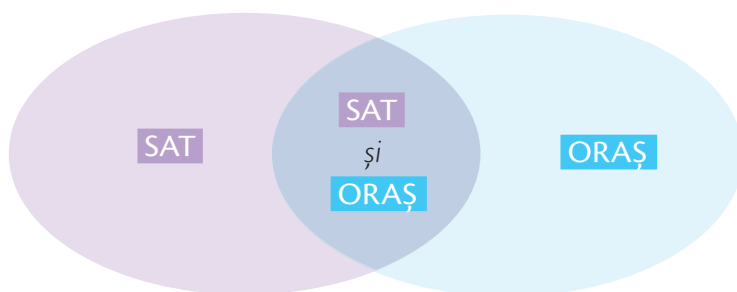
Info

- Descoperă, în manualul digital, curiozități despre șase dintre cele 28 de țări ale Uniunii Europene: Austria, Belgia, Danemarca, Franța, Germania și Grecia. Astfel, vei afla cine a inventat roțile și saxofonul, care este povestea ștrumfilor și unde a fost creat primul pitic de grădină, ce oraș european este denumit Orașul Muzicii, cine a inventat acordeonul și din ce țară vine jocul Lego.

EVALUARE

- 1 Ordonează următoarele cuvinte în cadranele corespunzătoare, specifice satului, orașului sau ambelor tipuri de localități.

• fermă • agricultură • spital • școală
 • galerie de artă • teatru • ulițe • case • blocuri
 • magazin • tractoare • bucurie

- 2 Identifică sărbătorile din România, pentru care sunt caracteristice următoarele obiecte:

Am obținut calificativul ...

- FB – Am identificat 5-6 sărbători.
 B – Am identificat 3-4 sărbători.
 S – Am identificat 1-2 sărbători.

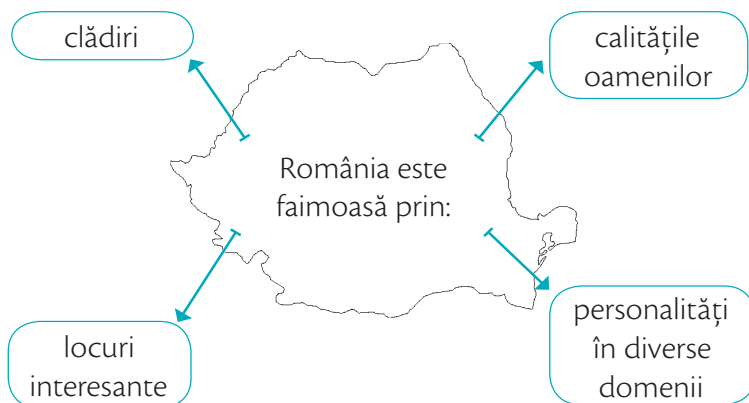
- 3 Completează enunțurile în mod corespunzător.

- Drapelul României are _____ culori: _____, _____ și _____, începând de lângă lance.
- Ziua Națională a României se sărbătorește la data de _____.
- Imnul Național al României se numește _____.
- Versurile Imnului Național al României au fost scrise de _____, iar muzica a fost compusă de _____.

Am obținut calificativul ...

- FB – Am completat corect 7-8 cuvinte.
 B – Am completat corect 4-6 cuvinte.
 S – Am completat corect 2-3 cuvinte.

- 4 Identifică cel puțin trei aspecte specifice fiecărui domeniu din schema următoare, prin care România este faimoasă în lume.

Am obținut calificativul ...

- FB – Am identificat 3 aspecte specifice fiecărui domeniu.
- B – Am identificat 2 aspecte specifice fiecărui domeniu.
- S – Am identificat un aspect specific fiecărui domeniu.

- 5 Selectează răspunsul corespunzător pentru fiecare afirmație despre Uniunea Europeană.

- a) Uniunea Europeană este alcătuită din:
1. 27 de țări.
 2. 28 de țări.
 3. 29 de țări.
- b) Pe drapelul Uniunii Europene strălucesc:
1. 12 stele galbene.
 2. 13 stele galbene.
 3. 14 stele galbene.
- c) Ziua Europei se sărbătorește în data de:
1. 9 iunie.
 2. 19 mai.
 3. 9 mai.
- d) Muzica Imnului Uniunii Europene este compusă de:
1. Ludwig van Beethoven.
 2. Anton Pann.
 3. Friedrich Schiller.
- e) Imnul Uniunii Europene se numește:
1. Unitate în diversitate.
 2. Oda bucuriei.
 3. Deșteaptă-te, române!
- f) Parlamentul European se află la:
1. Bruxelles, Luxembourg, Strasbourg.
 2. București.
 3. Paris.

Am obținut calificativul ...

- FB – Am identificat 6 răspunsuri corecte.
- B – Am identificat 4-5 răspunsuri corecte.
- S – Am identificat 2-3 răspunsuri corecte.

PROIECT

Apreciază cum s-a desfășurat proiectul „Aducem culoare în comunitatea noastră”.

Stabilește dacă:

- toți colegii au participat cu interes la activități;
- participarea ta a fost apreciată de ceilalți;
- sunteți mulțumiți de rezultatele muncii voastre;
- ați primit ajutorul pe care îl așteptați;
- ați adus bucurie pe chipurile oamenilor;
- proiectul a fost bine primit în comunitate.

REFLECTEZ!

Gândește-te la ce ai învățat pe parcursul acestei unități, apoi răspunde la întrebări.

▶ Ce alte lucruri vrei să afli despre temele discutate?

.....

▶ Care este cea mai interesantă temă despre care ai discutat?

.....

▶ Ce nu ți-a plăcut? De ce?

.....

▶ Ce vei face mai bine, de acum înainte?

.....

▶ Cu cine ai colaborat eficient?

.....

▶ Care este cel mai important lucru pe care l-ai învățat?

.....

START!

ALBUMUL CU DREPTURI ȘI RESPONSABILITĂȚI

Explorezi drepturile copilului.

Îți cunoști drepturile.

Îți asumi responsabilitățile.

Respecti drepturile celorlalți copii.

Descoperi cine îți apără drepturile.

*Reacționezi atunci când
îți sunt încălcate
drepturile.*

PROIECT

Campania „Dăruim zâmbete!”

Participă la derularea Campaniei „Dăruim zâmbete!”, împreună cu ceilalți colegi. Descoperă, în paginile 52-53, cum poți contribui la organizarea acestui eveniment.

Și copiii au drepturi!

Descoperă!

- 1 Citește pe etichete drepturile copiilor evidențiate în **Convenția cu privire la drepturile copilului**.

Copiii au dreptul la viață.

Copiii au dreptul de a-și exprima liber opinia.

Copiii au dreptul la informare și cooperare.

Copiii au dreptul la odihnă și vacanță.

Copiii au dreptul la sănătate și îngrijire medicală.

Copiii au dreptul la protecție împotriva abandonului și a exploatării.

Copiii au dreptul de a participa liber la viața culturală și artistică.

Copiii au dreptul la pace.

Copiii au dreptul la un nume și o cetățenie.

Copiii au dreptul la familie.

Copiii au dreptul la libertatea de gândire și religie.

Copiii au dreptul la educație.

Copiii au dreptul la o viață împlinită și decentă.

Copiii au dreptul la protecție împotriva oricăror forme de violență, abuz sau neglijență.

Copiii cu dizabilități au aceleași drepturi ca toți copiii.

DICȚIONAR

- *a adopta*: a accepta, a lua o decizie
- *dizabilitate*: stare care limitează o persoană în mișcare și în acțiune
- *exploatare*: faptul de a profita, de a folosi în mod abuziv
- *opinie*: părere, idee

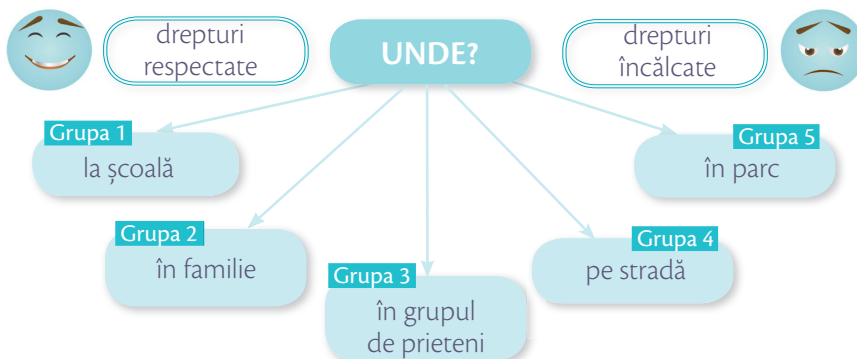
- Care dintre drepturile de mai sus ți se par importante? De ce?
- De ce consideri că sunt importante drepturile copiilor?
- Ce s-ar întâmpla dacă aceste drepturi ar fi încălcate?
- Cum crezi că se simt copiii cărora li se încălcă drepturile?

Reține!

- ▶ Drepturile copilului sunt prezentate în *Convenția cu privire la drepturile copilului*, adoptată de Organizația Națiunilor Unite (ONU) în data de 20 noiembrie 1989.
- ▶ Organizația Națiunilor Unite (ONU) este o importantă organizație mondială, înființată în anul 1945, cu scopul de a asigura pacea și colaborarea internațională, dar și respectarea drepturilor omului.
- ▶ *Convenția cu privire la drepturile copilului* este un acord semnat de 194 de țări care recunosc drepturile copilului.
- ▶ România a adoptat această convenție în anul 1990. Astfel, țara noastră s-a angajat să recunoască conținutul documentului și s-a obligat să îl respecte și să îl aplice în mod corespunzător.

Aplică!

- 2 Identifică, în grup, câte două drepturi care îți sunt respectate, respectiv, încălcate, în următoarele situații:

- 3 Mimează, individual sau în grup, situații în care îți este respectat/încălcat un drept.

- Oferă celorlalți copii posibilitatea de a descoperi despre ce drept este vorba.
- Discută, în grup, despre consecințele încălcării acestor drepturi.

Jurnalul civic

Stabiliți, la nivelul clasei sau al școlii, o colaborare cu o școală în care studiază elevi cu dizabilități sau cu un centru de plasament în care sunt copii care nu beneficiază de prezența familiei. Confeționează, într-un grup de cinci-șase colegi/colege, decorațiuni pentru sărbătorile de iarnă pe care să le dăruiești acestor copii. Aduagă în *Jurnalul civic* fotografiile cu cele mai reușite decorațiuni și fotografiile din momentul oferirii acestora.

Calendarul cetățeanului responsabil

Decembrie

Data de 3 decembrie marchează *Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități*. Această zi a fost adoptată în 1992, de Organizația Națiunilor Unite, pentru a atrage atenția asupra drepturilor și a responsabilităților pe care le au persoanele cu dizabilități.

În școala și în comunitatea ta sunt respectate drepturile copiilor cu dizabilități? Argumentează răspunsul tău.

Curiozități

- Ideea elaborării unui document despre drepturile copilului îi aparține, încă din anul 1919, unei femei de origine britanică, pe nume Eglatyne Jebb.
- La nivel mondial, aproximativ 10% din populația lumii (650.000.000 de oameni) au anumite dizabilități.

Vocea copiilor

Afișează, la panoul *Vocea copiilor*, sugestii care să îi ajute pe colegii tăi să respecte drepturile celorlalți copii.

Ascultă și opinia celorlalți!

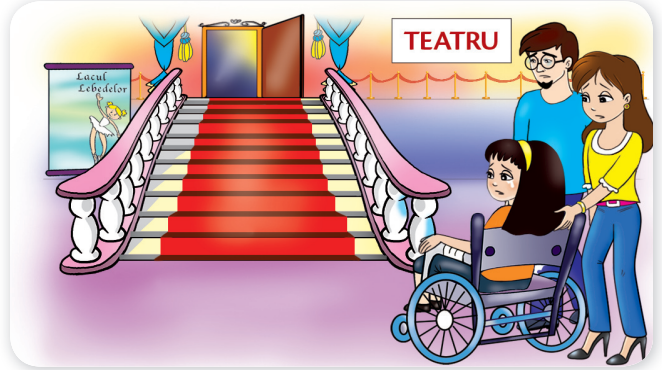
Info

- ▢ Citește principalele articole din *Convenția cu privire la drepturile copilului*, de la paginile 60-61. Identifică ce drept este prezentat în fiecare articol.

Cine îmi apără drepturile?

Descoperă!

1 Observă imaginile, apoi răspunde la întrebări.

DICȚIONAR

- *compasiune*: regret, milă, compătimire
- *urgență*: situație care necesită rezolvare imediată, care nu suferă amânare
- *victimă*: persoană care suferă din cauza altor persoane sau a propriilor greșeli

- Ce drepturi le sunt respectate/încălcate copiilor din ilustrațiile de mai sus?
- Cine încalcă drepturile acestor copii?
- Cine îi ajută pe copii? Cine le apără drepturile în fiecare dintre ilustrațiile prezentate?
- Tu cum ai proceda, dacă ai fi martorul unor astfel de întâmplări?

Reține!

- ▶ **Drepturile copiilor** sunt respectate sau încălcate de alți copii sau adulți.
- ▶ Drepturile copiilor sunt apărate de familie, profesori, alți adulți sau copii, instituții, dar și de o serie de organizații, fundații sau asociații. Acestea din urmă poartă denumirea de *organizații neguvernamentale* (ONG).
- ▶ Toți copiii aflați pe teritoriul României pot apela **Telefonul Copilului**, la **numărul 116 111**, în cazul în care le sunt încălcate drepturile. Toți copiii care apelează acest număr sunt ascultați și îndrumați de persoane specializate, pentru a depăși situația în care se află.
- ▶ În situații de urgență (incendiu, accident, furt), atât copiii, cât și adulții trebuie să apeleze **numărul unic de urgență 112**, pentru a beneficia de sprijinul autorităților (Pompieri, Salvare, Poliție).
- Folosirea abuzivă, fără motiv, a numerelor de telefon 112 și 116 111 se sancționează!

Aplică!

- 2 Observă imaginea alăturată și spune ce drepturi le sunt încălcate copiilor. Cine îi poate ajuta?
- 3 Scrie o scrisoare unui copil dintr-o țară aflată în stare de război. Exprimă-ți compasiunea și transmite-i un mesaj de încurajare.
- 4 Identifică drepturile încălcate copiilor aflați în următoarele situații:

a) Tatăl lui Tudor îi interzice să utilizeze computerul, pentru că a lovit un coleg. Astfel, băiatul nu poate face proiectul pentru școală.

b) Părinții îi interzic lui Carmen să meargă în excursie, pentru că a luat calificativul *Suficient* la matematică.

c) Mama nu o lasă pe Natalia să facă parte din echipa de handbal a școlii, de teamă să nu își spargă ochelarii.

- Exprimă-ți părerea în legătură cu pedepsele aplicate de părinți.
- Menționează ce ai face pentru a depăși aceste situații.

Realizează, într-un grup de cinci-șase colegi/colege, sigla unei organizații neguvernamentale care apără drepturile copilului. Adaugă în *Jurnalul civic* siglele apreciate de colegi.

Calendarul cetățeanului responsabil

Decembrie

În data de 10 decembrie este sărbătorită *Ziua Internațională a Drepturilor Omului*. Această dată marchează ziua în care Adunarea Generală a ONU a adoptat *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, în anul 1948.

Tu crezi că oamenii de pe întreaga planetă trebuie să se bucure de aceleași drepturi? Argumentează răspunsul tău.

Calendarul cetățeanului responsabil

Decembrie

Ziua de 18 decembrie a fost declarată *Ziua Minorităților Naționale din România*. În România există 20 de minorități naționale care se bucură de aceleași drepturi ca și populația majoritară.

Tu ai colegi, prieteni sau vecini care aparțin minorităților naționale din România? Cum le respecti drepturile?

La atitudine!

Tocmai ai aflat că reprezentanții Primăriei vor să construiască un bloc pe spațiul în care acum se află un loc de joacă pentru copii.

Ce părere ai despre această decizie? Cum procedezi? La cine vei apela?

Info

- Citește fragmentele din textele literare propuse la pagina 62, pentru a descoperi ce drepturi le sunt respectate/încalcate copiilor.

Am drepturi și responsabilități!

Descoperă!

1 Observă imaginile, apoi rezolvă cerințele.

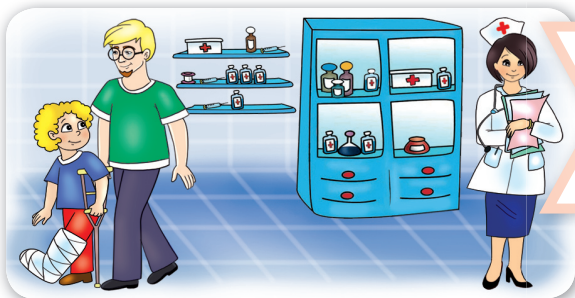

Dreptul la...

Responsabilități...

Responsabilități

- Să facem controale periodice!
- Să facem mișcare!
- Să respectăm regulile de igienă!
- Să tratăm eventualele boli!
- Să evităm pericolele!
- Să respectăm sfatul medicului!
- Să nu consumăm medicamente nerecomandate!
- Să respectăm personalul medical!
- Să ne comportăm civilizată în incinta spitalelor!

Dreptul la sănătate presupune următoarele responsabilități ale copiilor:

Dreptul la...

Responsabilități...

Dreptul la...

Responsabilități...

DICTIONAR

- **catren:** strofă formată din patru versuri
- **intervi:** întrebări adresate unei persoane cu scopul de a afla unele informații, opinii, aprecieri

- Identifică drepturile copiilor ilustrate mai sus.
- Descoperă responsabilitățile care decurg din aceste drepturi.
- Imaginează-ți o lume în care copiii nu ar avea drepturi. Descrie această lume în șase cuvinte care să exprime trei adjective și trei substantive.
- Reflectează la ce s-ar întâmpla dacă nu ar exista responsabilități în lumea copiilor. Cum s-ar dezvolta aceștia?

Reține!

- ▶ Toți copiii au drepturi, indiferent cine sunt, unde locuiesc, ce limbă vorbesc, care le este religia sau etnia, dacă sunt fete sau băieți, dacă au sau nu au dizabilități, dacă sunt bogați sau săraci.
- ▶ În același timp, toți copiii au responsabilități, indiferent dacă se află la școală, acasă, pe stradă, într-o sală de teatru sau pe terenul de sport. Fiecare drept câștigat implică cel puțin o responsabilitate pe care orice copil este indicat să și-o asume.

Aplică!

- 2 Completează enunțurile, evidențiind responsabilitățile copiilor aflați în situațiile date.
 - Un copil care vizionează un spectacol de teatru are responsabilitatea ...
 - Copiii care participă la o petrecere este bine ...
 - Un copil care a împrumutat un obiect trebuie să aibă grijă ...
 - Dacă un copil călătorește cu autobuzul, atunci trebuie ...
 - Pe drumul de acasă spre școală este indicat ...
- 3 Descoperă cine contribuie la respectarea dreptului ilustrat.

Prezintă responsabilitățile tale, corespunzătoare acestui drept.
- 4 Formulează cinci întrebări pentru un interviu pe care să îl îi unui copil care nu merge la școală.
 - Ce ai vrea să afli?
 - Ce drept i se încalcă acestuia?
 - Cum îl poți ajuta?
- 5 Alcătuieste un scurt text sau un catren, care să prezinte un drept al copiilor, cu ajutorul cuvintelor: **spun**, **vorbesc**, **gândesc**, **bun**.

Realizează, într-un grup de cinci-șase colegi/colege, un poster care să conțină în mijloc cuvântul PACE. Evidențiază dreptul la pace prin desene, cuvinte sau imagini din reviste și ziare mai vechi. Adaugă în Jurnalul civic fotografia posterului.

Calendarul cetățeanului responsabil Ianuarie

În fiecare an, la 15 ianuarie, se sărbătorește Ziua Culturii Române.

Această zi marchează nașterea marelui poet român Mihai Eminescu, la 15 ianuarie 1850, la Botoșani. Această zi ne amintește că toți copiii au dreptul de a participa liber la viața culturală și artistică.

Cum se manifestă acest drept în școala și în comunitatea ta?

la atitudine!

Împreună cu mai mulți colegi, te-ai bucurat de un picnic în parcul din localitate. La final, ați rămas doar două persoane care să curețe locul.

Ce părere ai despre atitudinea celor care au plecat?
Cum vei proceda?

Vocea copiilor

Postează, la panoul Vocea copiilor, recomandări pentru colegii care îți încalcă dreptul la educație, deranjând orele de curs.

Hai să ne bucurăm împreună de timpul petrecut la școală!
Participă și tu alături de mine!

Info

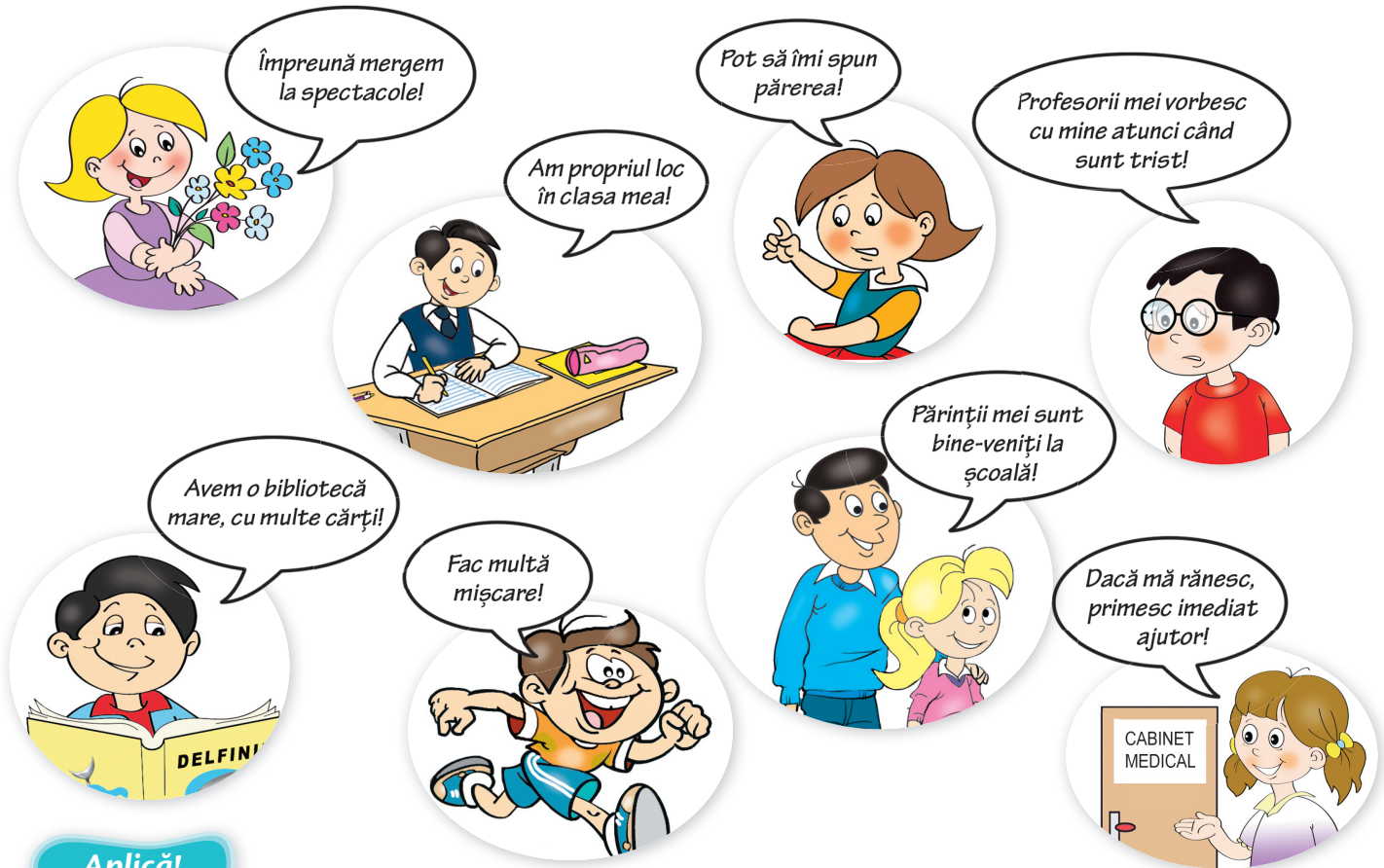
- Descoperă altfel de drepturi ale copilului, prezentate la pagina 63. Exprimă-le prin jocuri de rol, alături de colegii tăi. Propune și tu altfel de drepturi de care ar trebui să beneficieze copiii.

RECAPITULARE

Albumul cu drepturi și responsabilități

Îți amintești!

1 Descoperă, în ilustrațiile de mai jos, care sunt drepturile copiilor din școala lui Radu.

Aplică!

2 Descoperă ce drepturi le sunt încălcate copiilor din fragmentele alăturate:

„Precossi e fiul lăcătușului. Tatăl său a căzut în darul beției, se întoarce acasă beat mort, îl bate fără milă și, fără să aibă vreo vină, îi azvârle cărțile și caietele.”

(fragment din *Fiul lăcătușului*, după Edmondo de Amicis)

DICȚIONAR

- *lăcătuș*: meșteșugar, lucrător care face sau repară lacăte, broaște, chei etc.

„A venit mama lui Nelli, ca să ceară pentru băiatul ei să-l scutească de gimnastică.

— Nu poate să facă gimnastică, zise ea directorului.

Dar Nelli se arăta foarte trist că a fost scutit de gimnastică.

— O să vezi, mamă, zicea el, să vezi că o să fac și eu precum ceilalți!”

(fragment din *La gimnastică*, după Edmondo de Amicis)

3 Citește benzile desenate și identifică ce drepturi le sunt respectate/încălcate copiilor.

- 4 Realizează un inventar al responsabilităților pe care le ai în cadrul școlii tale și la nivelul comunității în care trăiești.
- 5 Propune o activitate pe care să o organizezi împreună cu ceilalți colegi, pentru a respecta dreptul la sănătate al unui copil din comunitatea ta, care este grav bolnav. Ce ați putea face?

Organizăm un spectacol. Bani strânși îi donăm colegului nostru pentru tratamentul medical.

Calendarul cetățeanului responsabil

Ianuarie

30 ianuarie a fost declarată Ziua Internațională a Nonviolenței în școli. Aceasta propune promovarea ideii de educare a copiilor în armonie, solidaritate și respect pentru drepturile omului, nonviolență și pace.

Cum se sărbătorește această zi în școala ta?

Și tu poți!

- ✓ Să îți cunoști drepturile!
- ✓ Să respecti drepturile celorlalți!
- ✓ Să îți asumi responsabilitățile!
- ✓ Să sprijini copiii ale căror drepturi nu sunt respectate!
- ✓ Să apelezi la persoanele sau instituțiile care te pot ajuta atunci când îți sunt încălcate drepturile, ție sau celor din jurul tău!

Info

- Descoperă, în manualul digital, șase drepturi ale copilului prezentate în imagini:
- dreptul la educație;
 - dreptul la sănătate;
 - dreptul la exprimare liberă;
 - dreptul la familie;
 - dreptul la relaxare și timp liber;
 - drepturile copiilor cu dizabilități.

EVALUARE

- 1 Identifică dreptul evidențiat în fragmentul *Cea dintâi ninsoare*, după Edmondo de Amicis, și cinci beneficii ale acestuia.

„A sosit vesela prietenă a copiilor, a sosit zăpada! De ieri, a început să cadă deasă, în fulgi mari și albi, ca florile de cireș. Ce frumusețe! Toți ne înveselim, gândindu-ne ce de bulgări o să facem și ce-o să ne mai dăm pe gheață. Ce veseli eram la ieșirea din școală! Toți am dat năvală pe uliță, strigând, intrând cu picioarele unde era zăpada mai mare.”

Cât am învățat?

Am obținut calificativul ...

- FB – Am identificat dreptul și 4-5 beneficii ale acestuia.
 B – Am identificat dreptul și 3 beneficii ale acestuia.
 S – Am identificat dreptul și 1-2 beneficii ale acestuia.

- 2 Identifică drepturile ilustrate. Stabilește câte trei consecințe ale încălcării fiecărui drept.

Am obținut calificativul ...

- FB – Am identificat cele 2 drepturi și câte 2-3 consecințe pentru fiecare.
 B – Am identificat cele 2 drepturi și câte 1-2 consecințe pentru fiecare.
 S – Am identificat 1-2 drepturi și câte o consecință pentru fiecare.

- 3 Alcătuieste enunțuri referitoare la drepturile copilului, după model.

Dovedesc că îmi cunosc drepturile.

R
E
P
T
U
R
I

Am obținut calificativul ...

- FB – Am alcătuit 6-7 enunțuri potrivite.
 B – Am alcătuit 4-5 enunțuri potrivite.
 S – Am alcătuit 2-3 enunțuri potrivite.

- 4 Te-ai gândit vreodată cum se simt copiii cărora li se încălcă drepturile? Identifică ce drepturi le sunt încălcate copiilor aflați în situațiile următoare și propune câte o soluție pentru fiecare.

Miruna se deplasează în scaunul cu roțile. În școala ei, biblioteca se află la etajul doi. Ea nu poate urca până acolo.

Deși are zece ani, Silviu nu merge la școală. Provine dintr-o familie foarte săracă. Îi ajută pe părinții lui la muncă.

- 5 Ce drepturi sunt evidențiate în următoarele proverbe? Găsește un argument (PRO sau CONTRA) pentru fiecare proverb.

Bătaia e ruptă din rai.

Ai carte, ai parte!

- 6 Selectează răspunsul corespunzător pentru fiecare afirmație.

- a) Drepturile copiilor sunt descrise în:
1. Convenția cu privire la Drepturile copilului.
 2. Declarația Drepturilor omului.
 3. Declarația Drepturilor copilului.
- b) Convenția cu privire la Drepturile copilului a fost adoptată în data de:
1. 20 noiembrie 1990.
 2. 20 noiembrie 1989.
 3. 10 decembrie 1989.
- c) Copiii au:
1. numai drepturi.
 2. numai responsabilități.
 3. drepturi și responsabilități.
- d) Copiii trebuie să respecte drepturile celorlalți copii:
1. întotdeauna.
 2. numai atunci când consideră necesar.
 3. numai dacă acei copii respectă drepturile celorlalți.
- e) Apelezi Telefonul copilului la numărul 116 111, dacă:
1. ești martorul unui accident.
 2. vezi un incendiu.
 3. îți sunt încălcate drepturile.

Am obținut calificativul ...

- FB – Am identificat cele 2 drepturi și am propus câte o soluție pentru fiecare.
B – Am identificat cele 2 drepturi și am propus o soluție.
S – Am identificat un drept și am propus o soluție.

Am obținut calificativul ...

- FB – Am identificat cele 2 drepturi și am găsit câte un argument pentru fiecare.
B – Am identificat cele 2 drepturi și am găsit numai un argument.
S – Am identificat un drept și am găsit un argument.

Am obținut calificativul ...

- FB – Am identificat 5 răspunsuri corecte.
B – Am identificat 3-4 răspunsuri corecte.
S – Am identificat 2 răspunsuri corecte.

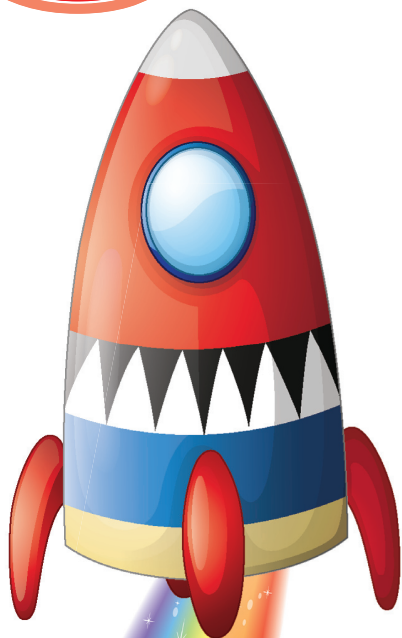

Apreciază cum s-a defășurat campania „Dăruim zâmbete!”

Stabilește dacă:

- participanții s-au implicat cu interes și bucurie în activități;
- sunteți mulțumiți de rezultatele muncii voastre;
- ați primit ajutorul pe care îl așteptați;
- ați adus zâmbete pe chipurile oamenilor;
- proiectul a fost apreciat în comunitate.

REFLECTEZ!

Gândește-te la ce ai învățat pe parcursul acestei unități, apoi răspunde la întrebări.

▶ Care este cel mai important lucru pe care l-ai învățat?

.....

▶ Ce vei face pentru ca drepturile să-ți fie respectate?

.....

▶ Ce vei face pentru a te asigura că respecti drepturile celorlalți?

.....

▶ Ce atitudine vei avea față de responsabilitățile pe care le ai în cadrul școlii, familiei, grupului de prieteni, comunității?

.....

▶ Cui vrei să mulțumești pentru că îți respectă drepturile?

.....

▶ Cui vrei să ceri scuze pentru că, uneori, i-ai/le-ai încălcat drepturile?

.....

START!

PROIECTELE

proapse în semestrul I vă ajută:

Proiectul
„ADUCEM CULOARE
ÎN COMUNITATEA
NOASTRĂ!”

să aduceți
zâmbete pe
chipurile
copiilor

să apărați
drepturile
copiilor

Campania
„DĂRUIM
ZÂMBETE!”

să colorați
comunitatea

să dați viață
comunității
în care trăiți

să vă
faceți
auziți

să
transmiteți
mesaje

să ajutați
persoanele
din
comunitate

să colaborați
pentru binele
personal și al
comunității

să promovați
tradițiile
locale

ADUCEM CULOARE ÎN COMUNITATEA NOASTRĂ!

DE CE este nevoie să aducem culoare în comunitatea noastră?

Fiecare comunitate prinde culoare prin intermediul copiilor. Aceștia pot contribui la amenajarea sau decorarea unui spațiu din comunitate, pot promova tradițiile locale sau pot propune noi obiceiuri locale.

CINE va organiza evenimentul?

Evenimentul va fi organizat de elevi și profesori, în colaborare cu părinții, membrii comunității locale, reprezentanții unor organizații neguvernamentale sau alte persoane interesate.

CÂND se va desfășura și **CÂT** timp va dura proiectul?

Proiectul se poate organiza oricând în timpul anului școlar, pe parcursul unei luni.

UNDE se vor desfășura activitățile?

Activitățile se vor desfășura în comunitate: pe stradă, în parcuri, în instituțiile publice sau în alte locuri frecventate de copii și adulți.

CUM se va organiza evenimentul?

Proiectul presupune parcurgerea mai multor **etape** și a mai multor **activități**:

1. Etapa de informare

- Identificați în comunitate spații, instituții, obiecte sau locuri care necesită amenajare sau decorare.
- Identificați tradiții și obiceiuri locale care trebuie promovate sau redescoperite.

2. Etapa de organizare

- Stabiliți scopul proiectului, cum doriți să acționați, care sunt activitățile pe care doriți să le organizați, cine vă poate sprijini, care sunt resursele de care aveți nevoie și cine coordonează proiectul.
- Obțineți acordul Consiliului Local pentru derularea proiectului.

3. Etapa de implementare a proiectului

- Derulați activitățile propuse. Acestea pot fi:
 - Decorați bradul de Crăciun din centrul localității!
 - Oferiți un spectacol într-un loc public, în care să promovați tradițiile locale!

- Decorați obiecte din spațiile publice! Înveseliți coșurile de gunoi cu desene haioase!

- Realizați desene pe asfalt în piața centrală!

- Lansați zmeie și baloane cu mesaje pentru membrii comunității!

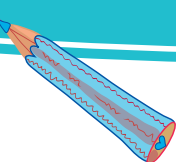

- Plantați flori și copaci în grădina școlii sau în parcul din localitate!

CUM apreciați că s-a desfășurat campania?

Discutați despre persoanele care v-au sprijinit, despre rezultatele obținute, despre eco-ul în comunitate și despre cum ați reușit să colorați comunitatea voastră.

CAMPANIA „DĂRUIM ZÂMBETE!”

DE CE este nevoie de o campanie pentru promovarea drepturilor copilului?

Oamenii trebuie să înțeleagă necesitatea respectării drepturilor copiilor, să le cunoască și să conștientizeze consecințele nerespectării acestor drepturi. Această campanie trebuie să vină în sprijinul copiilor cărora le sunt încălcate drepturile.

CINE va organiza campania?

Campania va fi organizată de elevi și profesori, în colaborare cu părinții, membrii comunității locale, reprezentanții unor organizații neguvernamentale sau alte persoane interesate.

CÂND se va desfășura și **CÂT** timp va dura campania?

Campania se poate organiza oricând în timpul anului școlar, pe parcursul a două săptămâni.

UNDE se vor desfășura activitățile?

Activitățile se vor desfășura în cadrul școlii sau în comunitate.

CUM se va organiza campania?

Campania presupune parcurgerea mai multor **etape** și a mai multor **activități**:

1. Etapa de informare

- Identificați în comunitate copii cărora li se încalcă în mod constant drepturile. Pot fi copii care nu frecventează școala, copii care provin din familii sărace, copii bolnavi, copii fără părinți sau alte categorii.
- Stabiliți grupul de copii pe care vreți să-l sprijiniți.

2. Etapa de organizare

- Stabiliți scopul campaniei, cum doriți să acționați, care sunt activitățile pe care doriți să le organizați, cine vă poate sprijini, care sunt resursele de care aveți nevoie și cine coordonează campania.

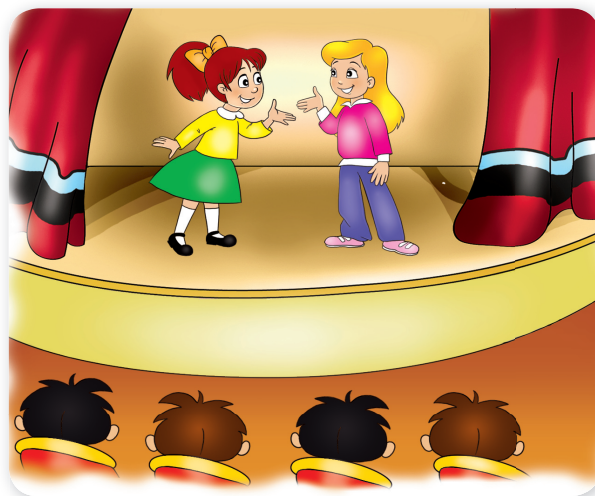
3. Etapa de implementare a campaniei

• Derulați activitățile propuse. Acestea pot fi:

- Strângere de fonduri ca urmare a realizării și comercializării unor produse (limonadă, prăjituri etc.).
- Colectă de jucării, îmbrăcăminte, rechizite sau alte obiecte necesare copiilor.

- Strângere de fonduri ca urmare a confecționării și comercializării unor produse (mărțișoare, picturi, bijuterii, semne de carte, felicitări, decorațiuni etc.).
- Strângere de fonduri ca urmare a organizării unui spectacol cu elevi (teatru, muzică, dans etc.).

- Oferiți obiectele sau fondurile colecționate celor care au nevoie, dăruți încredere, speranță și încurajați copiii să își apere drepturile!

CUM apreciați că s-a desfășurat campania?

Discutați despre persoanele care v-au sprijinit, despre rezultatele obținute, despre ecoul în comunitate și despre zâmbetele aduse pe chipurile copiilor.

REFLECTEZ!

Gândește-te la experiența pe care ai dobândit-o pe parcursul derulării proiectelor, apoi răspunde la întrebări.

▶ Ce activitate ți-a plăcut cel mai mult? De ce?

.....
.....
.....
.....

▶ Ce activitate a fost apreciată la nivelul comunității?

.....
.....
.....

▶ Pe cine ai sprijinit prin participarea ta la proiecte?

.....
.....
.....

▶ Cu cine ai colaborat cel mai bine?

.....
.....
.....

▶ Ce activități consideri că ar trebui reluate? De ce?

.....
.....
.....

▶ Care sunt cele trei cuvinte care descriu cum te-ai simțit pe parcursul derulării proiectelor?

.....
.....
.....

START!

ATELIERUL DE LECTURĂ

îți oferă oportunitatea:

1

să lecturezi
fragmente
din texte literare
care prezintă
diverse comunități

2

să descoperi
curiozități
despre țara ta

3

să afli
ce înseamnă
dragostea
de țară

4

să călătorești
imaginar pe
harta Uniunii
Europene

5

să descoperi
tradiții locale
sau naționale

6

să descoperi
drepturi inedite
ale copilului

7

să exprimi
drepturile
copilului prin
jocuri de rol

8

să descoperi
articole importante
din Convenția cu
privire la drepturile
copilului

9

să exprimi
puncte de vedere
despre
drepturile
copiilor

10

să explorezi
diverse povești
interesante,
inspirate din
lumea copiilor

CĂLĂTORIE ÎNTR-UN SAT

de Claudia Groza

Citește fragmentul următor. Descoperă cum este descris satul și care sunt activitățile la care participă copiii. Imaginează-ți cum a continuat sărbătoarea, luând în considerare ținuta participanților.

Stelele, prinse ca o dantelă de marginea cerului, dispăreau una câte una. Luna se îndura cu greu să părăsească mantia albăstruie, așa că doar își schimba culoarea, din galben în argintiu, și aștepta mândrul soare să apară pe seninul cerului. Se anunța o caldă și frumoasă zi de vară.

Doi copii, Tom și Liz, care de acum așteptau nerăbdători să cunoască locuri și oameni noi, se plimbau cu al lor balon strălucitor în razele soarelui, peste un superb sat de munte.

— Câtă verdeață! Ce miros diafan vine! Ce case frumoase! Parcă ar fi desenate, așa cum am văzut în cărțile de povești!

— Vrei să poposim, micuțo? întrebă balonul.

— Dacă ai vrea, tare m-aș bucura!

Cu o grijă sporită, balonul privește terenul de aterizare, astfel încât să nu sufere vreun accident, ce ar fi întrerupt astfel povestea călătoriei. Toate bune și frumoase. Aterizarea a avut succesul așteptat, iar copiii au coborât nevătămați.

Tom și Liz au luat-o la fugă pe covorul verde-smarald, pentru a-și dezmoți picioarele, adulmecând cu nesaț prospețimea ierbii ce plutea în aburii aerului proaspăt al dimineții. Zărind o căpiță, fetița zglobie nu a stat mult pe gânduri și s-a aruncat cât era de lungă.

La câțiva metri, se vedea o casă frumoasă, de țară, cu țigle roșii, ferestre mari și perdele croșetate. Ușa era întredeschisă, iar în prag stăteau o fetiță și un băiețel, care aruncau, pe rând, un zar mare și colorat.

— Bună dimineața, dragii bunicului! Iată, v-am găsit parteneri de joacă! Sunt de nădejde, căci au ce vă povesti! Dar, înainte de asta, haideți să vă ungeți gurile cu bunătățile pe care vi le-am pregătit de cu zori.

După masa copioasă, copiii au asistat la mulsul caprelor, la prepararea brânzeturilor, apoi s-au jucat în iarbă întreaga după-amiază, au alergat cu iezi și l-au ajutat pe bunic să planteze flori și legume.

— Ați spus că prietenii voștri locuiesc în apropiere?

— Da, așa ne-am notat: satul Horei, lângă hipodrom.

— Știu sigur unde locuiesc! Tatăl lor este primarul satului. Ce vă mână așa aprig la prietenii voștri? întrebă bunicul.

— Vrem să participăm la o mare sărbătoare, afirmă Liz.

Cu mic, cu mare, satul s-a adunat pentru marea sărbătoare. Îmbrăcați în costume de epocă, veseli și nerăbdători să vadă spectacolul, se salutau unii pe alții. Liz și Tom erau fericiți.

AMINTIRI DIN COPIILĂRIE

după Ion Creangă

Descoperă în fragmentul următor cum descrie Ion Creangă locurile natale, ce sentimente trăiește scriitorul și ce tradiție locală este prezentată.

Stau câteodată și-mi aduc aminte ce vremi și ce oameni mai erau în părțile noastre pe când începusem și eu, drăgăliță-Doamne, a mă ridica băiețaș la casa părinților mei, în satul Humulești, din târg drept peste apa Neamțului; sat mare și vesel, împărțit în trei părți, care se țin tot de una: Vatra satului, Delenii și Bejenii.

Ș-apoi Humuleștii, și pe vremea aceea, nu erau numai așa, un sat de oameni fără căpătâi, ci sat vechi răzășesc, întemeiat în toată puterea cuvântului: cu gospodari tot unul și unul, cu flăcăi voinici și fete mândre, care știau a învăța și hora, dar și suveica, de vuia satul de vatale în toate părțile; cu biserică frumoasă și niște preoți și dascăli și poporeni ca aceia, de făceau mare cinste satului lor. (...)

Dragu-mi era satul nostru cu Ozana cea frumos curgătoare și limpede ca cristalul, în care se oglindește cu mâhnire Cetatea Neamțului de atâtea veacuri! Dragi-mi erau tata și mama, frații și surorile, și băieții satului, tovarășii mei din copilărie, cu care, în zile geroase de iarnă, mă desfătam pe gheață și la săniuș, iar vara, în zile frumoase de sărbători, cântând și chiuind, cutreieram dumbrăvile și luncile umbroase, prundul cu știoalnelor, țarinile cu holdele, câmpul cu florile și mândrele dealuri, de după care-mi zâmbeau zorile în zburdalnica vârstă a tinereții!

Asemenea, dragi-mi erau șezătorile, clăcile, horele și toate petrecerile din sat, la care luam parte cu cea mai mare însuflețire! De piatră de-ai fi fost, și nu se putea să nu-ți salte inima de bucurie când auzeai, uneori în puterea nopții, pe Mihai scripcarul din Humulești umblând tot satul câte c-o droaie de flăcăi după dânsul și cântând:

*Frunză verde de cicoare,
Astă noapte pe răcoare
Cânta o privighetoare
Cu viersul de fată mare.
Și cânta cu glas duios,
De picau frunzele jos;
Și cânta cu glas subțire
Pentru-a noastră despărțire
Și ofta și ciripea,
Inima de țî-o rupea!*

Și câte și mai câte nu cânta Mihai lăutarul din gură și din scripca sa răsunătoare, și câte alte petreceri pline de veselie nu se făceau pe la noi, de-ți părea tot anul zi de sărbătoare! Vorba unei babe: „Să dea Dumnezeu tot anul să fie sărbători și numai o zi de lucru, și atunci să fie praznic și nuntă.”

Descoperă simbolurile României ilustrate sau prezentate în versurile de pe această pagină.

NOI VREM SĂ NE UNIM CU ȚARA!

de Vasile Poenaru

Noi vrem să ne unim cu Țara!
Bunicii noștri au decis
La Alba Iulia, punând
În fapt străvechiul nostru vis.

Să ne-amintim mereu de ei,
Să-i prețuim, căci ne-au dat viață,
Mereu să căutăm în ei
Tărie,-ncredere, povață.

La-Întâi Decembrie mai blând
Istoria privește-n noi
Și-nalță-n soare rând pe rând
Dragi chipuri de români eroi.

La-Întâi Decembrie-auzim,
În suflet limpedea și clara
Strigare-a unui neam întreg:
Noi vrem să ne unim cu Țara!

ȚARA-NCEPE CHIAR CU MINE

de Vasile Poenaru

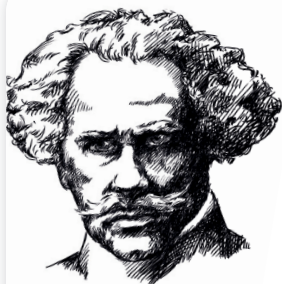
Țara-ncepe lângă mine,
Casa mea e-un strop de țară,
Curtea, stupul de albine,
Lacu-n care-not în vară.

Țara-ncepe lângă mine,
Parte sunt și eu din ea:
Sângele ce-mi curge-n vine
E un râu din țara mea.

DRAGOSTEA FAȚĂ DE ȚARĂ

Descoperă cum se manifestă dragostea față de țară a scriitorilor români în fragmentele următoare.

„Copii, ce e Patria, ce e patriotismul? Ce este acest sentiment care răscolește toate puterile din om și, în anumite clipe, îl ridică mai presus de existența lui și-l face să moară de bunăvoie pentru liniștea și mărirea unor urmași pe care nu-i va cunoaște și nu-l vor cunoaște?”

Patria este înlăuntrul nostru și o ducem cu noi peste țări și mări, și numai când suntem departe și în singurătate, ne trec fiorii amintindu-ne de unde ne-am rupt și nu găsim mângâiere decât în restriște și în lacrimi.

Patria nu e pământul pe care trăim din întâmplare, ci e pământul plămădit cu sângele și întărit cu oasele înaintașilor noștri. Când pomenim de Călugăreni, Rovine sau Valea-Albă, ne cutremurăm, uităm de noi și nu trăim decât în aceia care au fost odinioară ostași, căpitani și voievozi!

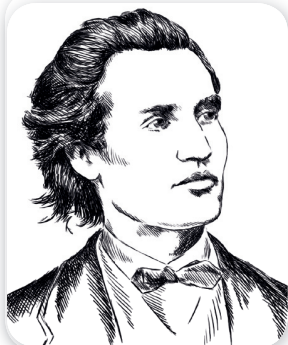
Patria nu vine de la pământ, nici din vreo lucrare a câmpului, ci din părinți, moși și strămoși. Părinții, moșii și strămoșii ne sunt patria noastră; ei, care au vorbit aceeași limbă, care au avut același dor, aceleași suferințe, aspirațiuni, sunt adevărata noastră patrie!”

(Barbu Ștefănescu Delavrancea)

„Patriotismul nu înseamnă ura împotriva altor neamuri, ci datorie către neamul nostru; nu înseamnă pretenția că suntem cel mai vrednic popor din lume, ci îndemnul să devenim un popor vrednic.”

(Mihail Sadoveanu)

„Patriotismul nu este numai iubirea pământului în care te-ai născut ci, mai ales, iubirea trecutului, fără de care nu există iubire de țară.”

(Mihai Eminescu)

CONVENȚIA CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI

Începând cu 20 noiembrie 1989, copiii au o lege numai a lor! Citește următoarele articole din convenție și identifică drepturile copilului la care se face referire.

Articolul 1: Copil înseamnă orice ființă umană sub vârsta de 18 ani.

Articolul 2: Toți copiii au aceleași drepturi, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinii, naționalitate, etnie, origine socială, situație materială sau incapacitate fizică.

Articolul 6: Orice copil are dreptul la viață și la dezvoltare.

Articolul 7: Copiii au dreptul la un nume și la o cetățenie.

Articolul 9: Toți copiii au dreptul la o familie. Copiii au dreptul de a nu fi separați de părinții lor împotriva voinței acestora, exceptând situația în care această separare este în interesul copilului.

Articolele 12-13: Orice copil are dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește.

Articolul 14: Copilul are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și religie.

Articolul 15: Orice copil are libertatea de asociere și de întrunire pașnică.

Articolul 17: Orice copil are dreptul la informare prin intermediul surselor naționale și internaționale.

Articolul 18: Copilul trebuie să știe că ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea sa.

Articolul 19: Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare.

Articolul 20: Copilul lipsit de familie, temporar sau permanent, are dreptul la protecție și asistență speciale din partea statului.

Articolul 21: Copilul are dreptul de a fi adoptat numai cu acordul autorităților competente.

Articolul 22: Un copil refugiat are dreptul să beneficieze de protecția și asistența umanitară corespunzătoare, pentru a se putea bucura de drepturile recunoscute de prezenta convenție.

Articolul 23: Copiii cu dizabilități au dreptul la o viață împlinită și decentă, în condiții care să le garanteze demnitatea, să le favorizeze autonomia și să le faciliteze participarea activă la viața comunității. Aceștia au dreptul la îngrijire medicală de specialitate.

Articolul 24: Orice copil are dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă și de a beneficia de servicii medicale și de recuperare.

Articolul 27: Orice copil are dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

Articolele 28-29: Toți copiii au dreptul la educație, în mod egal. Educația trebuie să permită dezvoltarea personalității copilului și a aptitudinilor, cultivarea respectului pentru drepturile omului, față de părinții săi, față de limba sa, de identitatea și de valorile culturale naționale și internaționale.

Articolul 30: Copiii care aparțin unor minorități etnice, religioase, lingvistice etc. au dreptul la o viață culturală proprie.

Articolul 31: Orice copil are dreptul la odihnă și la vacanță, dreptul de a practica activități recreative proprii vârstei sale, de a participa liber la viața culturală și artistică.

Articolul 32: Orice copil are dreptul de a fi protejat împotriva exploatării economice și de a nu fi constrâns la vreo muncă ce poate să-i împiedice educația ori să-i dăuneze sănătății.

Articolul 35: Orice copil are dreptul de a fi protejat împotriva răpirii, vânzării sau a traficului de persoane.

Articolul 37: Orice copil are dreptul de a nu fi supus la tortură, la pedepse sau la tratamente crude, inumane sau degradante.

Articolul 38: Orice copil are dreptul de a refuza participarea la conflicte armate, înaintea împlinirii vârstei de 15 ani.

Articolul 42: Statele semnatare se angajează să facă larg cunoscute, atât adulților, cât și copiilor, principiile și dispozițiile prezentei convenții, prin mijloace active și adecvate.

DREPTURILE COPIILOR EXPRIMATE ÎN LITERATURĂ

Descoperă ce drepturi le sunt încălcate/respectate copiilor din fragmentele următoare:

„Era un ger grozav afară. Ningea mocnit și începuse a se înnopta: era Ajunul Anului Nou. Pe frigul și pe întunericul acela, mergea pe stradă o biată fetiță cu capul și cu picioarele goale. Când plecase de acasă, avusese niște papucei de pâslă, dar nu-i fuseseră de prea mare ajutor. Papucii îi erau prea mari; mama ei aproape că îi rupsesse de atâta purtat și erau și așa prea largi pentru dânsa. (...)

Așa că, de atunci fetița merse în picioarele goale, iar acestea îi deveniseră, din cauza frigului, roșii-vinete. În șorțul ei vechi, micuța ținea strâns un vraf de cutii de chibrituri și mai avea și în mână o cutie. Fusese o zi rea pentru dânsa, pentru că nimeni nu îi cumpărase nimic până la acea oră târzie. Astfel că n-avea niciun bănuț. Și îi era tare foame, și îi era nespus de frig!”

(*Fetița cu chibrituri*, după H.C. Andersen)

„Ela și Lia sunt prietene bune, încă de când erau mici. Dimineața se întâlnesc și parcurg drumul spre școală împreună.

— Bună dimineața, Lia! Din nou ești tristă. Iar ai plâns?

— Bună dimineața, Ela! Da, am plâns, căci nu am motive de bucurie.

Cele două fetițe sunt foarte diferite. Ela este veselă, optimistă, încrezătoare și comunică foarte mult cu mama ei. În fiecare seară, după ce lecțiile i-au fost verificate, fetița se așază lângă mama blândă, ascultătoare și tricotează împreună, povestind întâmplările de peste zi, mărturisindu-i visele și așteptând cu nerăbdare pildele.

Lia este firavă, tristă, frumoasă, îmbrăcată sărăcăcios. Are o mamă vitregă, rea, urâcioasă, hapsână și crudă. Nu-i dă voie să se joace, o pune la treabă în gospodărie și, numai după ce termină, își poate face temele. Fetița vrea să scape de chin, motiv pentru care este foarte ambițioasă. Știe că doar inteligența o va salva.

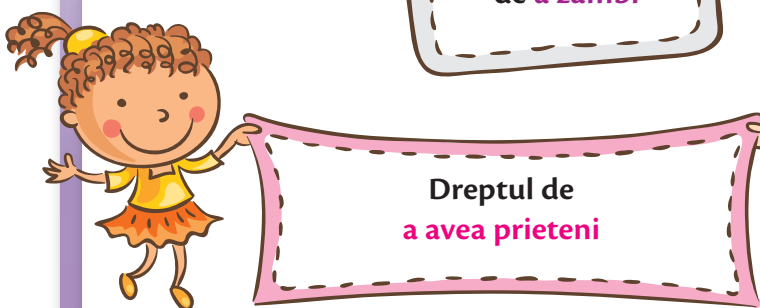
Prietenia dintre cele două fetițe este foarte frumoasă, adevărată, prețioasă.”

(*Lia și Ela*, de Claudia Groza)

ALTFEL DE DREPTURI ALE COPIILOR

Descoperă altfel de drepturi ale copilului. Exprimă-le prin jocuri de rol, alături de colegii tăi. Propune și tu altfel de drepturi de care ar trebui să beneficieze copiii.

Semestrul I se
apropie de final! A fost
o călătorie interesantă
prin tainele educației
civice!

Te apreciem
pentru că ești
un bun cetățean român
și european și pentru că
ai respectat drepturile
celor din jurul tău!

Te așteptăm în
semestrul al II-lea
pentru a continua călătoria
printre valorile morale
și comportamentele
moral-civice!

Vacanță plăcută!